

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Skupna fronta francoskega marksizma

Če že konservativni »Temps« ugotavlja, da je sporazum med francoskimi socialisti in komunisti »političen dogodek prve vrste«, bo to držalo.

Predlog za »skupno akcijo« so stavili socialistom komunisti. Poročila iz Prage govore o sličnem predlogu češkoslovaških komunistov. Nikakega dvoma torej ni, da je bil korak francoskih komunistov, kakor tudi njihovih tovarišev v drugih državah, storjen sporazumno s III. internacionalo, torej z Moskvo. Oficielna Moskva vedno dela razliko med delom vlade Zveze sovjetskih socialističnih republik in delom III. internacionale, toda nameni in načrti obeh ustanov so se vselej tako čudovito zlagali, da svojim bravcem pač ne moremo zameriti, če bi ostali neverni Tomaži pred to razliko na papirju. Odkar obstoji nevarnost oboroženega spopada na Daljnem vzhodu, se sovjetska vlada resno trudi, da bi čim hitreje uredila račune z Evropo; pakti o nenapadanju in vzajemni pomoči kažejo to resno voljo oficijelne Moskve in likvidacija zloglasne G. P. U. menda odkriva namen, da se odstrani tudi notranjopolitični činitelj, ki bi bil lahko v spotiko za sodelovanje z narodi, pri katerih je civilizacija še doma. Spricho vesti o sporazumu med francoskimi socialisti in komunisti nastane vprašanje: Ali se je predlog III. internacionale porodil iz resnične želje, da s sporazumom s socialisti zmanjša revolucionarnost mednarodne komunistične agitacije in nekako spravi v sklad z bolj realnimi in neposrednimi zunanje-političnimi načrti vlade Zveze sovjetskih socialističnih republik, ali pa se skriva za tem predlogom marksističnega bratstva namen III. internacionale, da se polasti socialističnih organizacij in prevzame vodstvo vsega delavstva, ki še vedno prisega na Marxa.

Nobenega dvoma ni, da gre za uresničenje drugega namena. Marksizem so že teoretično kot ideologijo raztrgali; še bolj se je moral razbiti v praktičnem življenju poskus, da bi iz nebrojne množice človeških bitij, ki se že po zunanosti razlikujejo drugo od drugega, ustvaril zmehanizirane robote z enakimi željami in sposobnostmi. Socialistične stranke pešajo tudi v državah, kjer jih ne preganja fašizem. V fašističnih in nedemokratskih državah so bile kot organizacije zatrite. Marxova dedščina je avtomatično prišla na komuniste. Fašizmi ustvarjajo ugodna tla ekstremističnim gibanjem in teh se prične oklepiti tudi zmerni elementi, ki sicer odklanjajo ideologijo ekstreme, a vidijo v teh gibanjih edini kažipot izpod fašističnega jarma. Podtalno delo v fašističnih državah so prevzeli komunisti; italijanski fašisti se n. pr. ponašajo, da so zatrli komunizem, v resnici predejo komunisti na razvalinah nekdanjih demokratičnih strank svoje mreže naprej.

Po likvidaciji socialističnih strank v Nemčiji in Avstriji niso socialistična gibanja v drugih državah prišla samo ob močno moralno, temveč tudi ob materialno oporo. Njihova udarna moč peša. Že psihološko je pred maso laže postaviti ekstremističnemu gibanju, kakor je fašizem, drugi ekstrem, to je radikalni marksizem, komunizem. Razlogov, zaradi katerih III. internacionala računa, da se bo lahko polastila socialistične organizacije, je torej več.

Položaj v Franciji ima seveda svoje posebne poteze. Na Francoskem vlada še vedno demokracija pod vodstvom g. Doumerguea kot predsednika koncentracijske vlade. Doumergue je danes v resnici varuh demokracije, toda tudi na Francoskem se oglašajo oblastiteljni diktatorji s skrajne desnice in nikdo ne more z gotovostjo zanikati, da utegne nastopiti trenutek, ko Doumergue ne bo mogel samo z očetovskim nasmehom miriti vročevrtnih »croix de feu« in francoskov. Levice se hoče vsekakor pripraviti na boj, pa naj bi se ta odigral na ulici ali na volišču. Čeprav ni nevarnosti, da bi do tega boja med dvema diktaturama — marksisti s svojo »diktaturo proletariata« pač ne obetajo svobode — prišlo v kratkem času, obžalujejo zmerni Francozi in zagovorniki sprave duhov, da je Blum zgrabil za roko, ki mu jo je ponudil Cachin.

Programa levega in desnega krila marksističnega gibanja se v bistvu ne razlikujeta; obe krili stremita za diktaturo proletariata; dejstvo pa je, da je levo, komunistično krilo za nasilno revolucijo, in da so se desna, socialistična krila nekaterih deželah že tako prilagodila resničnemu življenju, da že zagovarjajo socialistično demokracijo po evoluciji. V drugih državah so se socialistične stranke že tako »pomeščale«, da so bile vsak hip pripravljene sodelovati z zmernimi strankami. Blum je že sodeloval z Herriotom v kartelu levega (1924 in 1932); Bluma so tudi vabili v sedanjo koncentracijsko vlado, tako malo revolucionaren je bil. Po sporazumu s komunisti je izključeno, da bi socialisti pritegnili k sodelovanju z zmernimi strankami; zakaj gotovo je, da bo sporazum zanesel prej nje na levo kakor Cachina ne desno. Francoski socialisti so pričeli očitno ubirati bolj revolucionarne strune. Svet njihove stranke ni samo sprejel »ponudbe za skupno akcijo s komunistično stranko proti fašizmu in vojni«, ampak »se tega sklepa tudi iskreno veseli, ker vidi v skupnem nastopu pot k organskemu edinstvu, ki ga strastno zagovarja«. To stoji v resoluciji, za katero je bilo oddanih 3.471 glasov (proti 366).

Priljubljen je torej radikalizacija političnega življenja v Franciji. »Marksistično edinstvo je dovršeno ali se kmalu dovrši, republikansko edinstvo se mora ustvariti in se tudi bo.« napoveduje odločno »Temps«. List postavlja proti diktaturi marksizma republikanstvo in demokracijo, torej nikakor ne diktature fašizma. Povsem pravilno!

Dunajska vremenska napoved: Toplo in oblačno vreme s krajevnimi nevihtami ali kratkim deževjem.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, nestalno in zmerno hladno.

Senzacije v sedanjih diplomatskih borbah

Kaj pa Avstrija in Mala zveza...?

Kaj dela knez Starhemberg v Italiji

Benetke, 18. julija 1934.

Semkaj je prispel avstrijski zvezni podkancler knez Starhemberg, ki bo ostal, kot je bilo uradno javljeno po agenciji Stefani, osem dni v Italiji, da pripravi sestanek, ki bo proti koncu tega meseca med avstr. zveznim kanclerjem dr. Dollfussom in Mussolinijem v Riccione kjer že prebiva družina avstrijskega kanclerja.

Vaš dopisnik je zvedel, da bo knez Starhemberg poročal italijanski vladi najprej o preosnovi avstrijske vlade, v kateri imajo sedaj pristaši Heimhehra štiri važne ministrske sedeže: zvezno podkanclerstvo, generalni komisarjat za pobijanje protidržavnih gibanj, pravosodje in socialno skrbstvo. Heimwehr je na ta način dobila domala popolnoma v svoje roke borbo proti narodnemu socializmu, kar odgovarja željam italijanske vlade, izraženim pri lanskem sestanku v Riccione. To dejstvo je že z ozirom na to zelo važno, ker ima Heimwehr najboljšo zvezo z italijanskim fašizmom in na ta način odločilno vpliva tudi na italijansko zunanjo politiko napram Nemčiji. Saj je znano, da so zastopniki tretjega cesarstva hodili okrog po Rimu, da bi pridobili Italijo za to, da pritise na Avstrijo, da spremeni notra-

nepolitični kurz in da pusti narodne socialiste do besede. Toda avstrijski Heimwehr je bil predvsem tisti, ki je nemške intrige razblinil v nič.

Nadalje pa mora Starhemberg poročati Italiji tudi o vzpostavitvi prijateljskih odnošajev s Francijo. Nepričakovan pozdrav francoskega zunanjega ministra na njegovem potovanju skozi Dunaj, zelo prijateljski razgovor med Dollfussom in Barthoujem, nadalje dejstvo, da je na njegovem povratku v Pariz prišel na kolodvor tudi avstrijski poslanik, so znamenja, da je zveza med Dunajem in Parizom zopet čista. In to seveda zanima Italijo, ki se sama pripravila, da razčisti vse svoje spore s Francijo. Iz okolice kneza Starhemberga, ki silno mnogo govori, pravijo, da je Italiji avstrijsko prijateljstvo s Francijo všeč.

Težavnejše bo tretje vprašanje, o katerem se bo šef avstrijskega Heimwehra razgovarjal z italijanskimi državniki. Avstrijski odnošaji z državami Male zveze so prijateljski, a to je tudi vse. Avstrijski ministri se skrbno ogibljejo državam Male zveze in v sedanjem trenju paktov, ki naj povežejo med seboj domala vse evropske države, niti enkrat ni padla beseda o kakšnem zblinjanju med Avstrijo in državami Male zveze. Ako bo prišlo do razjasnitve med Francijo in Italijo,

morda celo do popolnega sporazuma in do podpisa kakšne pogodbe, potem je čisto jasno, da se bo moral italijansko-francoski sporazum tudi zrealiti v bodočih odnošajih med Avstrijo in državami Male zveze, ker ni mogoče misliti na kakšen sredozemski pakt, v katerem bi se nahajale Francija, Italija in kakšna država Male zveze, v srednji Evropi pa bi trajalo sedanje stanje naprej. Z drugimi besedami, se mora italijanska politika izigravanja Avstrije proti državam Male zveze spremeniti, če je njena želja za sporazum s Francijo iskrena. Vaš dopisnik ima v rokah popolnoma verodostojna poročila, da bo tudi vprašanje odnošajev med Avstrijo in državami Male zveze prišlo v pretres tako sedaj, ko se nahaja tukaj knez Starhemberg, tako pozneje, ko pride v Italijo dr. Dollfuss sam, še bolj pa, ko obiščeta v jeseni Rim francoski zunanji minister Barthou in češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Ta problem je treba enkrat razčistiti, ker nevarljiva v srednji Evropi povzroča neprestane politične glavobole. Francoskoruski sistem paktov je sprožil že mnogo problemov, in ta, ki smo ga imenovali spredaj, ni najmanj važen.

Ing. Sch.

Stavka v Kaliforniji

Stavkovni odbor se hoče pogajati

San Francisco — središče splošne stavke

San Francisco, 18. julija b. Stavkovni odbor je nepričakovano izjavil, da pristane na to, da se spor reši s pomočjo arbitraže. Policija je zaprla doslej 340 agitatorjev in zapolnila mnogo letakov in brošur, ki pozivajo ljudstvo k revoluciji. Policija je uničila tudi komunistični dom. Pri tej priliki je prišlo do ostrejših spopadov in so bile tri osebe hudo ranjene.

Sklep stavkovnega odbora da se podvrže arbitražnemu sodišču, se smatra kot dokaz, da so končno le zmagali zmerni elementi. Do tega sklepa je prišlo radi tega, ker je več 100 članov meščanskega odbora organiziralo samoobrambo. Kakor kaže, so te člane podpirali tudi manj radikalni delavski krogi. Oblasti izjavljajo, da bodo proučile pripadnost vseh aretiranih agitatorjev ter da bodo vse iz nezemce neusmiljeno izgnali iz državnega področja. Čiščenje traja dalje.

Stavkovni odbor povdarja, da sklep glede sprejema arbitražnega sodišča, za katerega je glasovalo 257 proti 108 oseb, ne pomeni konca generalne stavke. Stavkovni odbor se je obrnil na guvernerje držav Columbij, Oregon in Washington ter jih prosil, naj naprosijo Roosevelta, naj posreduje, da tudi delodajalci sprejmejo iste metode.

Stavka v San Franciscu je danes še popolna. Nemiri so se večeraj in danes ponovili. V San Franciscu in okolici stavka 160.000 delavcev. Razen tega stavka v Alabanu 18.000 delavcev, v Minneapolisu pa 6000. Stavka pa se širi še na druga večja mesta. Deloma je izbruhnila tudi stavka železniških delavcev v Portlandu, Baltimoru, Custonu, Oaklandu itd. Čuje se, da se je stavke udeležilo okoli 250.000 delavcev. Govori se nadalje, da bodo pristaniški delavci tudi v primorskih krajih stopili v stavko.

Zopet poostritev

San Francisco, 18. julija p. Položaj v San Franciscu se je glede preskrbe z živili danes izboljšal. Na razpolago je bilo v kolikor toliko zadostni količini dovolj svežega mesa ter zelenjave.

Po opoldanskim vesteh je že kazalo, da bo prišlo do sporazuma. Glasovanje delav-

stva je kazalo pozitiven rezultat za one, ki so pristali na posredovanje. Toda po glasovanju so se začeli spori med delavstvom samim, ki je velik del voditeljev stavkovnega pokreta odločno odklonilo. Levičarski voditelji delavstva, zlasti zastopniki pristaniškega delavstva ugotavljajo, da glasovanje ni bilo pravilno izvedeno. Glasovali so tudi neoficialni zastopniki, dočim bi morali glasovati samo oni zastopniki, ki predstavljajo delavstvo svojih organizacij. Zato bo stavkovni odbor šele danes odgovoril na zahteve vlade in podjetnikov.

Washington, 18. jul. p. Federalna vlada je prejela celo vrsto brzojavov trgovskih zbornic iz vse države, v katerih zahtevajo od predsednika Roosevelta, da poseže v stavkovno gibanje in doseže pomirjenje. Vse te zahteve se sporobe predsedniku po radiu. Predsednik Roosevelt se nahaja na oddihu na Havajskih otokih ter poročajo iz Honolulu, da predsednik nima namena, vrniti se v domovino, da bi posredoval v sporu.

„Čiščenje“ v Nemčiji

Vodja katoliške mladine ubit

London, 17. julija. Z »The Times« poročajo iz Berlina, da je bil v zvezi z žalostnimi dogodki 30. junija ustreljen tudi dr. Alfred Probst, drž. vodja katoliške mladinske organizacije »Deutsche Jugendkraft« (Moč nemške mladine). Dr. Probst so 1. julija v Braunlage v Harzu aretirali v stanovanju prelata Wolkerja. Od takrat ga nikdo več ni videl. Prelat Wolker je neprestano spraševal policijo, kje se nahaja njegov prijatelj, in je šele sedaj dobil odgovor od poročevalnega urada državne tajne policije, da je bil dr. Probst na begu ustrelen. Ker je prišlo obvestilo tako pozno, pravijo »Times«, je več kot verjetno, da je bil državni vodja katoliške mladine ustreljen šele po zaključku uradnega čiščenja. Poleg predsednika katoliške akcije v Berlinu dr. Klausenerja je sedaj dr. Probst kot šef katoliške mladine že druga, na najvišjem vodilnem mestu stoječa osebnost nemškega katolicizma, postal žrtev »čiščenja 30. junija«, s to razliko, da je

Delavce, ki ne praznujejo 1. maja, smejo v Nemčiji vreči na cesto

Berlin, 18. jul. TG. Ob priliki delavskega praznika dne 1. maja so po nalogu nemške vlade vsi delodajalci dali delavstvu plačan enodnevni dopust, da bi se mogli udeležiti državnih slovesnosti. Zgodilo se je pa, da ponekod delavstvo ni hotelo priti v tovarno k uradnim svečanostim in je bilo zaradi tega brez odloga odpuščeno. Delavstvo je delodajalce tožilo pred delavskim sodiščem, ki je danes v tej zelo zanimivi zadevi izreklo svojo razsodbo. Delavci so se izrazili, da niso hoteli sodelovati pri državnem prazniku, ker pripadajo neki krščanski sekci, ki na podlagi sv. pisma ne dovoljuje, da bi se živi državniki oboževali na način, ki je edino pristojno za najvišje božanstvo. Delavsko sodišče je to izjavo sprejelo na znanje in razsodilo, da nemški zakoni ne nalagajo nobenih obveznosti, ki bi ne bile v skladu s krščanskimi načeli in da zaradi tega ukrepi delodajalcev ostanejo polnomočno v veljavi.

Pariz, 18. julija. AA. Kakor poroča »Oeuvre«, so tri člane nacionalne garde, ki so umorili generala von Schleicherja in njegovo ženo, v Berlinu ustrelili.

Predor pod reko

London, 18. jul. AA. Danes je kralj Jurij osebno otvoril merseyski predor, eno izmed največjih in najčudovitejših inženjskih del, kar jih je doslej izvedla ena sama občina v Veliki Britaniji.

Predor je stal skoraj 8 milijonov funtov (dobro poldrugo milijardo Din). Začeli so ga graditi pred malone devetimi leti in je bilo pri gradnji ves čas zaposlenih več tisoč delavcev. Predor je dolg dobri dve milj in veže pod reko Mersey mestni Liverpool-Boole in Birkenhead-Wallasey s štirimi rovi. Glavni predor je širok 44 čevljev (okoli 14 m), razen njega so pa še trije drugi, vsak za posebna, počasna in hitra vozila. Računi inženjerjev pri trasiranju predora so bili tako natančni, da niso pri kopanju z obeh strani prišli v sredi za več navzkriž kakor samo za pol palca (dober centimeter). V predoru je 6 ventilacijskih postaj s 30 velikimi ventilatorji, ki spravijo v eni minuti v predor 5 milijonov kubičnih čevljev (okoli 140 milijonov litrov) svežega zraka.

Predor je otvoril sam kralj Jurij s kraljico Mary. V svojem nagovoru je izrazil zadoščenje, da more izročiti prometu tako veliko in veličastno delo, ki bo v čast britanskemu narodu in v blagoslov kraljestvu.

Novi predor se bo imenoval kraljici na čast »Queensway« (Kraljičin predor).

To so manevri

Tokio, 18. julija. b. Na velikih jesenskih manevrih japonskega brodogojstva so sodelovalo okoli 400 vojni ladij in nad 200 letal. To bodo največji pomorski manevri v zgodovini Japonske in bodo tudi istočasno odgovor Japonske na zadnje manevre ameriškega brodogojstva.

bil dr. Klausener ubit »pomotoma«, dr. Probst pa je bil »ustreljen na begu«.

Vatikansko mesto, 17. julija. b. »Osservatore Romano« objavlja uvodnik, ki ga je napisal della Torre o govoru nemškega državnega kanclerja o dogodkih 30. junija, ter razpravlja posebno o oni točki, kjer pravi Hitler, da so bile usmrtnice potrebne iz »državnih razlogov«. »Res je,« pravi Osservatore Romano, da so v novem političnem podnebu, ki vlada v Nemčiji, stare pravne tradicije in stari pravni pojmi postali nepotrebna in nemogoča ropotija, ki so jo častile še prejšnje vlade, a ki je sedanja več ne more. Res je pa tudi, da bi danes ne bilo ne duha ne sluha o kakšnem nar.-socialističnem pokretu, niti o državnem kanclerju, če bi bile prejšnje vlade uporabljale metode sedanjega režima ob priliki hitlerjevega puča v Monakovem leta 1923.

Nadžkof dr. Jeglič med zagrebškimi Slovenci

Zagreb, 17. julija.

Tako lepega praznika, kakor preteklo nedeljo, Slovenci v Zagrebu že dolgo nismo imeli. Saj nam je bila veem kakor družinski praznik, ker nas je obiskal naš »slovenski oče« nadškof Jeglič. Kakor simbol naše ljubezni do božjega na zemlji in do lepe domovine Slovenske, nam je vzvišena oseba našega velikega vladike. Tolika desetletja nas je učil, kako moramo Bogu služiti in prav domovino ljubiti, sam nam je v enem in drugem dajal in še daje prelep zgled. Zato pa so bila vesela naša srca, ko smo zvedeli, da nas obišče v nedeljo ob 10 pri Sv. Roku. Šele v četrtek smo zvedeli za to, a novica je šla bliskoma med ljudi.

Skromna cerkva se je to nedeljo odela bolj praznično. Cvetja in bršljana so nanesa dekleta, in še napis je bil Prezvzišenemu v pozdrav.

Pa je Prezvzišeni prišel — ne uradno in s parado — marveč kot star znanec, ki že vse naše obraze pozna, čeprav jim imen ne ve. S prijaznim nasmehom in vedro besedo nas je razveselil, ko smo mu izročili besede naših pozdravov in pri-

nesli cvetja v rdečem in belem, v rdečem, ki žrtve zahteva, v belem, ki sadove rodi. Take ljubezni po veri in upanju božjem nas je on učil in nas še učil.

Prvi je nadškofa pozdravil cerkveni ključar Marko Težak. K pozdravu je priporočil njegovi skrbi in molitvi tudi naše težave in skrbi s povdankom, da »zato se zbiramo tu okrog Sv. Roka, ker človek najlepše in najlaže s svojim Bogom v domačem jeziku govori. Tako nas je učil Slomšek, tako ste nas učili tudi Vi, prevzvišeni, zato vemo, da se po tej poti držimo prave smeri.«

Nato je pozdravila deklica Mira Štrukljeva in v imenu Marijine družbe je pozdravila gospodična Erna z dvema tovariščicama.

Z malo besedami je bilo povedano veliko, ker vsa srca so govorila iz polnega veselja.

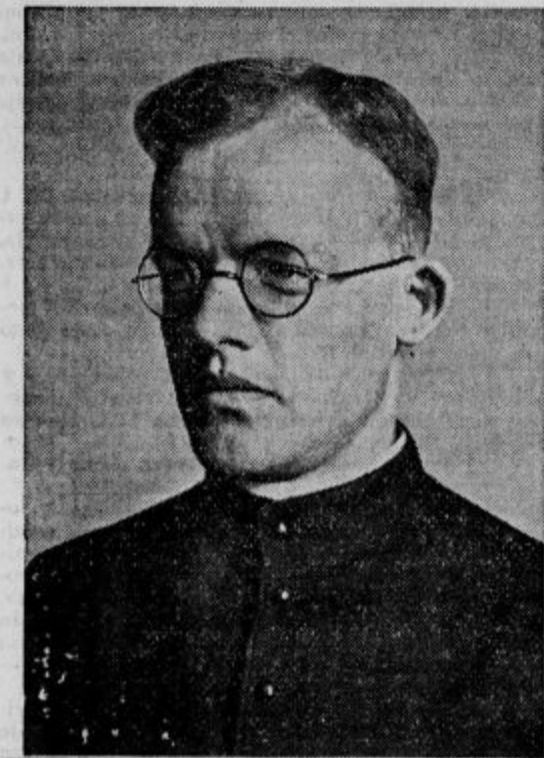
In v cerkvi! Prezvzišeni je opravil sv. mašo in pri govoru opozoril na one smernice življenja, ki so nam v mestnem vrvežu najkoristnejše za vsak dan, da ne zdrknemo s pota božjega... Okna pa smo širom odprli, zakaj sonce je bilo v polni moči, in polna cerkev peči, zakaj vsi ljudje so vročine kar žareli. Po končani službi božji je po-

zdravil Prezvzišenega še univ. prof. dr. Zarnik s povdankom, da je današnji dan prav vsem Slovincem v Zagrebu dan veselega iznenadenja, ker nas je počastil z obiskom tako velik in zaslužen mož.

Potem se je Prezvzišeni odpeljal v dom duhovnih vaj — prav na duhovne vaje je namreč nadškof Jeglič prišel v Zagreb — in popoldne se je odpeljal spet nazaj v Slovenijo.

Na Sleme k Mariji Kraljici Hrvatov je pohitelo v nedeljo več tisoč ljudi. Eni bolj na izlet, drugi pa s procesijo na božjo pot. Tudi prevzvišeni g. škof Salla je bil tam z romarji. Lep dan so imeli — toda ne ves. Zakaj, kakor bi trenil, se je proti večeru vreme prevrglo v grozečo nevihto, da je bliskalo in treskalo, pa tudi lilo, tako da ni vzdržala nikaka streha v zaslinih zavetjih. In tako je držalo kar cele štiri ure — vse do trde noči. Ta dan smo se prepričali tudi pri Sv. Roku, kako pametna je stara »kranjska navada«, da moraš vedno vzeti dežnik s seboj. Zakaj, tako nas je ubralo, da so nekaterim večernice trajale kar cele štiri ure, ker, komur ni bila ravno sila, mu ni kazalo ven v naliv.

Nov slovenski misijonar za Kitajsko

še splošen misijonski list. Po navodilih papežev se je začela uvajati med Slovenci Družba za širjenje vere, Mis. duhovniško udruženje itd. Pod vodstvom prof. dr. Ehrlicha se je osnovala centralna misij. pisarna. Organizirali so se posebni mis. tečaji, razstave, misij. knjižnica, muzeji, posebna mis. tiskarna. Tudi poklic za zunanje misijone so se začeli množiti. Posamezni redovi so si postavili posebne mis. cilje, n. pr. ustanovitev lastnega slov. misijona. Z eno besedo, misijonska ideja je pri Slovincih v polnem razvoju in je našla razumevanje pri vseh slojih naroda.

Dokaz, da res prav pojmuemo misijonstvo, so pa tisti naši sinovi in hčere, ki so se osebno žrtvovali. Ni lahka reč pretrgati tisoč vezi, ki človeka vežejo na dom in vse, kar je človeku draga, zapustiti. Danes je že skoro 50 slov. misijonarjev, duhovnikov, bratov in red. sester, ki v vseh delih sveta vsak na svoj način neutrudno orjejo najtršo ledino, poganska srca, pa setev božje besede.

Z veseljem ugotavljamo, da je odšel zopet nov slovenski delavec na to božje polje. To je g. Franc Jerab, duhovnik Misijonske družbe (lazaristi). Iz Ljubljane je odšel danes teden v Pariz, od koder odide s prvim transportom v svojo novo domovino, Kitajsko, kateri hoče posvetiti svoje sile.

G. France Jerab se je rodil v Radomljah pri Kamniku l. 1906. Obiskoval je humanistično gimnazijo v Ljubljani, kjer je maturiral l. 1927. Nato je vstopil v Misijonsko družbo. Po noviciatu v Misijonišču v Grobljah je obiskoval teološko fakulteto na univerzi v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen l. 1932.

Novi misijonar je že od mladosti hrepel po misijonskem poklicu. Prva misel, kot mi je zaupal, se mu je porodila že kot dečku ob čitanju mohorskih knjig: Misijoni na Jutrovem in Podobe iz misijonskih dežel. Novih pobud je dobil posebno, ko je prišel v misijonišče v Grobljah. Že kot bogoslovec je sodeloval pri »Kat. misijoni« in Mis. koledarju. Zadnje leto je bil tudi sourednik in je uspešno pomagal, da so se »Kat. misijoni« preuredili in spopolnili. Novi g. misijonar torej pozna težave in nagrade, zapreke in plačilo misij. življenja. A tega se ni ustrašil. Čul je božji klic: »Pojdite in učite vse narode! Pojdite tudi ti v moj vinograd! Čul ga je in šel, ne da bi se zmenil za to, kar pravi meso in kri.

Mlademu misijonarju želimo, da bi bilo njegovo delo plodovito in da bi delal našemu narodu čast. On pa se, kot mi je še na obmejni postaji rekel, priporoča za izdatno molitev vseh, ki so jim misijonske zadeve sv. Cerkve pri srcu.

Upamo, da v kratkem odide za njim še njegov tovariš, ki žal radi nekaj zaprek ni mogel skupno z njim. — Dr. J. Gr.

Eno znamenj, da naš narod še živi in da je enakoveren drugim kulturnim krščanskim narodom, je tudi to, da ima še smisel za največje zadevo katoličanstva, za širjenje kraljestva božjega na svetu. Kdor je živo prepričan, da je resnična edina njegova vera, ta mora nujno stremeti za tem, da bi bili deležni te vere vsi narodi. To je krščanska dolžnost. Gelo protestantski kulturni filozof Tröltseh pravi, da je misijonstvo dolžnost vsakega naroda, in sicer do Boga, do sebe in do bližnjega. Kjer torej živi pravi kristusov duh, tam živi tudi smisel za misijonstvo, pravi Weinel.

Hvala Bogu, slovenski narod še čuvstuje pristno katoliško! 19. stoletje, doba romantike, je bila tudi velika doba misijonske delavnosti pri Slovincih. Knoblehar, Baraga, Pire so znani vrhovi tedanjega slov. misijonskega udejstvovanja. Pozneje je to zanimanje nekoliko zaspalo, kazalo se je večinoma le v molitvah za misijone in v denarnih nabirkah.

A po vojski se je s poživljenjem misijonstva po vsem katoliškem svetu obenem poživilo zanimanje za misijone med Slovinci. Ustanovila se je Misijonska zveza, ki je začela izdajati Misijonski koledar in je sploh počela s sistematično misijonsko propagando. Nadaljno akcijo v tem smislu je od Misij. zveze prevzelo Misijonišče v Grobljah, ki je začelo izdajati poleg koledarja

Letos že 32 milijonov škode po toči in povodnjah

Ljubljana, 18. julija.

Vremenske katastrofe so že lani s pomladanskimi in jesenskimi povodnjami in s točo napravile nad 50 milijonov škode po raznih kulturah, po njivah, travnikih in vinogradih. Tudi letos niso vremenske ujme našemu kmetu prizanesle. V takozvanem ljubljanskem padavinskem pasu so se vrstili maja neprestani nalivi, junija pa so se pojavljale krajevne nevihte s točo, ki je po nekaterih krajih padala prav debela. Pomladanske povodnji pa niso povzročile tako ogromne škode kakor pa toča, ki je začela klestiti še le od junija naprej. Kmet je letos revež. Svojih pridelkov ne more spraviti v denar tako, da bi bilo njegovo delo z dobičkom poplačano. Značilno je, da je te dni okoli Pragerskega neka zagrebška tvrdka pokupila zgodnji krompir ter je zanj plačevala 35 par za kg.

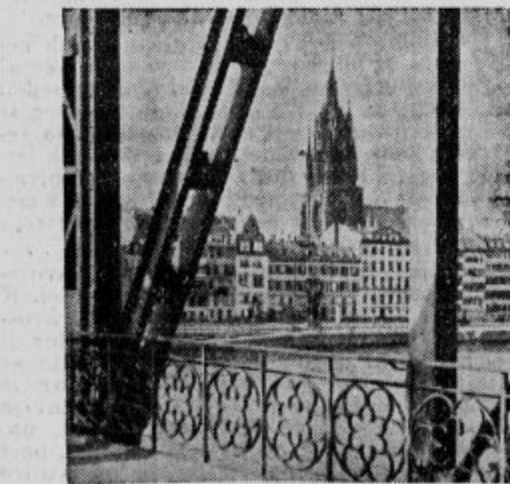
V 10 okrajih je huda toča povzročila po uradnih cenitvah 30.594.476 Din škode. Po mnogih krajih je uničila 100% poljskih pridelkov. Uničila je žita, koruzo, fižol, sadje in osobito so bili prizadeti vinogradniški kraji po Dolenjskem in Štajerskem, kjer so po mnogih mestih bili vinogradi dobesedno sklesteni. Po toči so bili prizadeti naslednji

okraj: Brežice 183.800 Din, celjski okraj 20 milj. 15.000 Din, Gorjki grad 1.300.000, Krško 5.958.500, Metlika 1.145.000, Novo mesto 1 milj. in Maribor levi breg 492.875 Din. Po drugih okrajih je bila škoda manjša.

Pomladanske povodnji so v 10 okrajih napravile 2.133.030 Din škode. Poplavljeni je bilo nad 30.000 plodne zemlje. V loškem okraju so bile najhujše povodnji v Planinski kotlini, okoli Cerknice in v Loški dolini. Tu škoda še ni ocenjena. Povodenj je v brežiškem okraju napravila 645.000 Din škode na travnikih in poljih. Okoli Kroke je hudournik napravil 425.000 Din škode. Kraji v okraju Šmarje pri Jelšah so utrpeli po povodnji pol milijona škode. Ljubljanska okolica je napram lanski pomladi trpela prav malenkostno škodo, ki je bila okoli Vrhnike, Tomišlja in Iza ocenjena na 8000 Din. V krškem okraju je bilo pod vodo le 313 ha, a škoda znaša 360.000 Din.

Vsa škoda po letošnjih vremenskih katastrofah je sedaj znaša torej skupaj 32 milj. 727.406 Din. Kakšna bo letošnja letina? Prognoza je težko točno postaviti. Sadna letina bo razmeroma prav dobra. Izredno obilo so obrodile plemenite in navadne hruške. Jabolka nekoliko manj, kajti za nje je bila

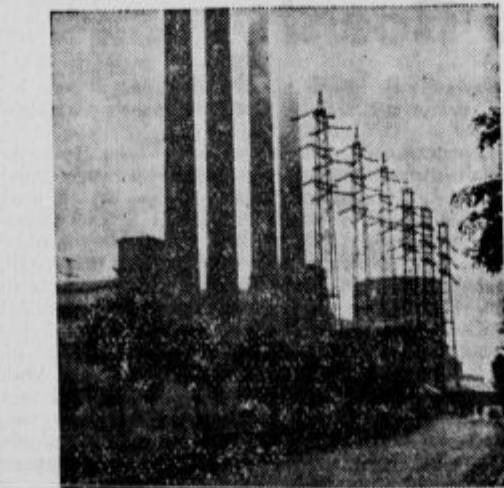
Potovanje kemikov po Nemčiji Köln in njegove zanimivosti

Köln

Po paradi na čast Göringu, ki se je vršila pred opero, smo se vsedli v udoben avtobus ter si ogledali mesto in njegove zanimivosti. Mogočni so najrazličnejši spomeniki, med katerimi je najučinkovitejši spomenik »Vater Rhein«. Odpeljali smo se po krasnih ulicah v smeri Bonn (rojstni kraj Bethovna, in ne Barn, kakor je bilo v zadnjem članku). Peljali smo se po krasni avtomobilski cesti; cesta je široka 20 m in je razdeljena v dve polovici. Na vsaki teh polovic je ena

vozna smer, ki je tudi v Nemčiji: desna. Asfalt na cesti je v dveh barvah — na črnem traku se vozi in samo po belem se prehitava. Na tej cesti ni maksimirana brzina. Voziš »nach Bellebens«, kakor nam je pravil šofer našega voza. Zanimivo je, da se na tej cesti ne sme obračati kjerkoli. Na gotovih mestih je cesta temu primerno urejena tako, da ni nevarnosti za karambol, če avtomobilist obrača. Ob cesti so na izpostavljenih mestih montirane ograje, ki so navidez iz železa, toda če ograjo natančno ogledaš in preptiplješ, opaziš, da je vsa iz trdega gumija. Prav tako so tudi nekateri »konfini« iz istega materijala. Ob robu ceste pa so vzdani majhni konfini, v katerih je vdano posebno steklo, ki odbija ponoči svetlobo iz avtomobilovega žarometa. Na ta način je cesta do-

Tovarna Goldenbergwerk v Knapsacku

bro razsvetljena ter vozačem ni treba paziti, da bi zavozili na rob ceste. Ta cesta je bila izključno za avtomobile ter so šele pred kratkim dovolili uporabo tudi motociklistom, toda samo za mesec dni za preizkušnjo, kako se bodo obnesli. Po ogledu te ceste in mesta smo se odpeljali na Ren ter odšli na parnik, da si ogledamo veličino mesta tudi z reke. Po vožnji z parnikom smo se vrnili v naš hotel ter se dobro okrepčali, nakar smo šli v mesto, ki je bilo na čast Göringu bajno razsvetljeno. Pot nas je peljala čez Hindenburgov most k velesejmskim prostorom; kjer je v največji razstavnici dvorani, ki lahko sprejme 8000 ljudi, govoril Göring. Vseposod so bili montirani zvočniki, na križiščih, v parkih in seveda tudi v vseh gostilnah in restavracijah. Na cestah je ogromen promet, vse hiti k razstavnim prostorom, kamor smo tudi mi počasi priromali. Tudi ponoči in posebno še ob tako mogočni razsvetljavi je mesto nadvse zanimivo. Parki, v katerih so bili postavljeni zvočniki, so bili polni radovednega ljudstva; mnogi so prinesli s seboj odeje in polegovali v parkih po gredah, saj je govoril minister polne 3 ure. Odšel sem v razstavno dvorano, kjer je govoril. Bila je natrpana s SS in SA oddelki, ki so mu za sleherni izvajanje navdušeno pritrjevali. Zanimivo je, da so ljudje celo pred zvočniki ploskali in glasno pritrjevali. V govoru samem je pel slavo Hitlerju, napadal je jude in korupcioniste. Po govoru se je razvil mogočen spredov z bakljami po mestu. Göring se je pa odpeljal po Renu, kjer je na parniku večerjal.

Naslednji dan smo si ogledali Goldenbergwerk v Knapsacku. Tu kopljejo rjavi premog na dnevnem kopu. Premog je slab, saj ima 60% vode. Sposoben je samo za briketiranje ali pa za proizvodnjo elektrike na licu mesta. Premog se nahaja v 50 m plasteh

Uredba o prevozu blaga z motornimi vozili

Ljubljana, 18. julija.

Minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič je pred dvema mesecema izdal uredbo, ki bistveno posega v tovrni promet z motornimi vozili. To uredbo je objavil tudi »Službeni list« ljubljanske banske uprave.

Uredba določa, da mora prevoznik z motornimi vozili prositi za dovoljenje za nedelno, to je občasni prevoz blaga z motornimi vozili, ki se vrši čez meje občinskih okolišev. To dovoljenje daje ban, ki pa mora zaslišati pristojno direkcijo državnih železnic. V takem prometu se ne sme sprejemati kosovno blago, temveč samo vozne pošiljke. Ban sme po zaslišanju pristojne železniške direkcije odobriti tudi tarifo za prevažanje blaga. Tej dovolitvi ni podvržen prevoz z motornimi vozili tistih predmetov, ki so napravljeni v lastni proizvodnji ali ki so potrebni v obratu. Uredba ima še druge predpise, ki omejujejo ta promet.

Z ozirom na to odredbo je Združenje prevoznikov, oziroma njegov odtok motornih vozil v Ljubljani, ki zastopa 14 okrajev in mesto Ljubljano, sklenilo, da posreduje pri g. banu in mu razloži težkoče, ki se gode prevoznikom z motornimi vozili, zaradi katerih je obstoj prevoznikov sedaj skoraj nemogoč. Prevozniki trdijo, da je ta uredba izdana samo zato, da se prevoznikom odvzame kos kruha, z napačnim namenom, da bo železnica s tem več koristila državi. Jutri se zgleda pri g. banu deputacija, ki mu bo razložila stališče prevoznikov. Že pred dnevi pa je Združenje prevoznikov poslalo g. banu posebno spomenico. Lastniki tovornih avtomobilov dokazujejo v tej spomenici, da plačujejo 2,40 Din za vsak prevozeni kilometer državi. Ko je avtomobil prevozil v enem letu približno 30.000 km, je lastnik vozila že plačal državi 72.000 Din. V bivši ljubljanski oblasti je 150 tovornih avtomobilov, ki dajejo državi najmanj 10.800.000 Din na leto. Poleg tega pa preživljajo še najmanj 100 družin. S tem, kar bo država dobila od železnice, ne bo nadomeščenih niti 10% tega.

Prevozniki tudi dokazujejo, da je promet s tovornimi avtomobili v veliko korist malim ljudem, saj n. pr. kdor se seli iz Ljubljane v Maribor z železnico, izgubi pri selitvi 5 dni ter se mora ta čas z družino preživljati po gostilnah, medtem ko se more s tovornim avtomobilom prepeljati družina in pohištvo v enem samem dnevu. Za železniško selitev res velja ljudski rek: dvakrat, trikrat seliti, enkrat pogoreti.

Dalje je ta uredba hudo zadela prevoznike tudi zaradi tega, ker zabranjuje prevoz kosovnega blaga, medtem ko veletrgovci neprevozniki prevažajo pod krinko lastnega proizvoda na debelo in drobno svoje blago neomejeno svojim odjemalcem in ne plačujejo nobenih 15% na fakture, ker je njihov prevoz vseh žv v fakturi blaga in ne plačujejo tudi nobenih davkov za prevoznikstvo.

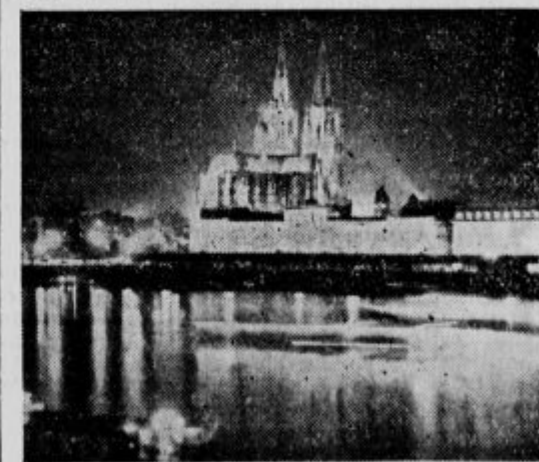
Upati je, da bo g. ban kolikor mogoče ustregel upravičenim zahtevam prevoznikov ter uredbo omilil. To pa je tudi v interesu vsega drugega prebivalstva.

Smrt Vinka Majdiča pojasnjena

V torek popoldne je odšla v Podgorico sodna komisija, ki jo je vodil preiskovalni sodnik dr. Leo Pompe z dvema zdravnikoma. Komisija je izvršila obdukcijo v vodnjaku utopljene Vinka Majdiča. Vsi znaki in razne okolnosti kažejo, da ne gre za kak roparski umor, marveč je bila zgolj nesreča, da je Majdič padel v 2 m globok vodnjak hiše št. 10 v Podgorici, kjer žive Majdičevi sorodniki. Majdič, ki stanuje na Ježi pri Crnčah in se bavi s pletenjem košar, je bil po opravih v rojstni vasi ter se je zgledil tudi na svojem domu. Tam je ostal pozno v noč, nakar je okoli 2 jutraj odšel iz hiše z namenom, da krene proti domu. Vinko Majdič pa se je, kakor vse kaže, zunaj vsedel na rob vodnjaka in nekoliko zadremal. Z roba vodnjaka pa je telebnil v vodnjak, ker je izgubil ravnotežje. Dve rani v zatilniku izvirata najbrž od tega padca. Drugeče nima Majdič nikakih drugih poškodb.

lanska letina boljša. Češplje so slabo obrodile. Krompir je po mnogih krajih prav dobro kazal, drugod ga je vzela suša, prav tako fižol. Koruza uspeva še dobro. Letošnja žetev pšenice v Sloveniji je ocenjena na 559.967 m. stotov, lani pa na 633.900 q.

ter se koplje, kakor že rečeno, na dnevnem kopu po odkritju 10—20 m zgornje plasti. Kop se vrši mehanično in sicer 40.000 ton na dan. Od tega dnevnega izkopa porabijo 15 tisoč ton za briketiranje, 15.000 ton za elektriko. Skupna kapaciteta te tovarne znaša 500.000 kw. Električna energija se oddaja na

Köln: Razsvetljena katedrala

600 km dolgih vodih z napetostjo 40 in 220.000 voltov ter oskrbujejo takorekoč vso zapadno Nemčijo z elektriko od holandske meje do Bodenskega jezera.

Po ogledu te zanimive tovarne smo se vrnili v mesto ter si ogledali slavni »Kölner Dom«, ki je znan po širnem svetu po svoji ogromni stavbi. Cerkev stoji v bližini Rena in tik ob kolodvoru. Krasna je ta cerkev, zgrajena v mogočnem gotskem slogu. Prostor, ki ga zavzema cerkev, meri 6160 m². V

Ljubljanske vesti:

Med duševno bolnimi trpini

Po velikem travniku pred hišo št. 52 na Poljanskem nasipu polagajo usmiljene sestre cunje in perilo umobolnih, ki preživljajo svoje temne dni za debelimi zidovi dveh poslopj, ki nosijo zamrežena okna. Pristopim k eni sestri in jo vprašam, koliko umobolnih je v zavodu. Odgovori mi, da je žensk 180 in istotoliko moških.

— Kdo jih nadzoruje?
— Ženski oddelek ima g. dr. Serko, a moški g. dr. Göstl.

Ogledam si poslopje od zunaj. Podobno je kaznišnici. Nekdo je bila to prisilna delavnica, kamor so preselili pozneje umobolne iz norišnice v Feldholu.

Vstopim in se prijavim g. dr. Serku.
— Pokažem vam ženski oddelek in zaradi odprtosti kolege dr. Göstla vas bom moral sam pospremiti tudi skozi moški oddelek, je dejal g. dr. Serko.

— Najprej pregledava sobe, nato odideva na vrt, kjer se norci solnijo.

Stopiva v svetlo in prostorno sobo. Okrog stoje lepo postlane postelje, v sredini miza, za katero sedi ženska srednjih let in se zabava z delom. Pozdraviva jo, ona pomizno vstane in govori s potrjim glasom:

— Gospod doktor, pogledite, gospod doktor!

— O, da! Vi ste pridna, ji govori g. dr. Serko in jo potaplja po rami, vzame ji delo iz rok in mi ga da, da ga pogledam. Zadržim me je lep čipkani prtič, izkvačkan okroglo in popolnoma simetrično. Sestra prinese še kakih deset prtičev, ki jih je nora ženska izdelala. Blaznica navali name s točo nerazumljivih mi besed, očitno hvaleč svoje delo.

Prideva v drugo sobo in obiščeva najstarejšo bolnico. Stara je 90 let. Njen obraz je poln brazd in komaj da niso njene oči v globokih votlinah ugasnile. Izgleda, da njena koščena roka, vržena po odeji, črna in pisana od modrih kolobarjev, pripada mrtvecu, ki leži pod zemljo in ne razpada.

— Stara mama, kako se počutite?

— Kdo pa ste, gospod? izpregovori starka s komaj slišnim glasom.

— Koliko ste stara? jo vpraša doktor.

— Okrog 30 let. Kdo ste vi; ne poznam vas!

— Vaš doktor, vsak dan prihajam k vam.

— Imate kaj sinov in hčera? jo vprašam.

— Sina nimam nobenega. Hčera pa mnogo. Ne vem, koliko...

Na drugi postelji leži 25 letna ženska. Obraz je zavila v blazino, glavo je pokrila z rokama. Pred prihodom v umobolnico je skočila s prvega nadstropja.

— Zakaj ležite tu? jo vpraša doktor. — Vstane, gost je prišel!

— Pustite me, ne vstanem; sram me je.

Na hodniku nas pričaka mlado dekle rožnatih lic in svetlih, velikih oči. Zastavi nam pot in pokaže svojo gnojno rano pod komolecem ter govori:

— Gospod doktor, pogledite tole! Ali naj pridem k vam, da mi prerežete? Kaj ne, gospod doktor, da boste.

— Seveda bom, pridj pozneje!

— O, da! Pridem, pridem. Ha, ha, ha! Pridem in takrat mi to prerežete... Ha, ha, ha, prerezali boste tole... govori in se smeje, držeč komolec v vis in tekajoč okrog nas.

Iznenadil me je poseben oddelek, soba tuberkuloznih. Čeprav je higijena, za katero skrbje usmiljene sestre, vzorna, prostori snažni, rjuhe bele kot sneg ter hrana dobra in zdrava, vendar umobolni pogosto zbole za jetiko. Zgodi se, da norec noče sprejeti hrane. Prisilna hrana mu tudi ne koristi. Organizem oslabi in se jetika v njegovih pljučih zelo hitro razvija. Takemu bolniku ni več rešitve; iz postelje se več ne vzdigne, ako leže vanjo.

V sosednji sobi srečava dekle, ki ima fiksno idejo, da se zastrupi z očetno kislino.

— Zastrupila se bom ob prvi priliki, ko me izpustite, govori. Zastrupila se bom z očetno kislino in vi, gospod doktor, ne govorite, da sem jaz psihopatija. Jaz sem psihogonija...

Stopiva v sobo, ki ima šest postelj. Na sredji za mizo sedi 40 letna ženska in pleče na okviru. Vstane hitro in z nemškimi besedami ponudi stol doktorju. Mene ne zapazi. Z izbranimi kretnjami pokaže na svoje delo in hvale svojega zelo lepo izvezenega pava. Pristopi k oknu, vzame cvetlični lonec in strastno govori o rdečih cvetlicah, ki so »dragocen okras njenega apartmana«.

Odideva v levo krilo poslopja in stopiva v sobo nevarnih in tudi jetičnih norcev. V voglu sobe na postelji leži človek z glavo daleč od blazine. Glede v strop in molči.

— Zakaj ste tako nerodno legli? ga vpraša doktor in ga potrese. On se dvigne na roke in zopet pade na hrbet.

— Jaz sem iuris studiosus... general... Londoniere... General Švender! Gospod doktor je tudi general in vi, vi ste tudi general! se obrne k meni. Jaz sem advokat-koncipient pri advokatu doktorju... Š, š, a, a, sedaj veste, kdo sem jaz?...

Na drugi strani leže trije kateleptično bolni.

cerkvi sami smo si ogledali natančneje stolno zakladnico, kjer so shranjene dragocene in starodavne mašniške obleke in najrazličnejše posode. Poleg teh je gotovo najzanimivejši krasen relikvijar, Svetih treh kraljev, ki je izdelan z neverjetno natančnostjo.

Po ogledu zakladnice in katedrale smo se odzvali povabilu SA in odšli v »rjavo hišo«. Tu so nam pokazali nekaj propagandnih filmov. Najprej so nam pokazali film našega Primorja pod naslovom: »Besucht das schöne Dalmatien« (Obiščite lepo Dalmacijo), nato pa Hitlerjevo proslavo 1. maja v Berlinu. Proslava se je vršila v velikem pompu, ki naj bi navdušila ljudstvo. Po kinopredstavi smo si ogledali njihove prostore. V našem imajo dve veliki vili, kjer so razkošno opremljeni prostori. V prvi hiši so pisarne, predavalnica in specialne delavnice. Imajo tudi najmodernejše opremljene filmske laboratorije z večionskimi aparati. Nato smo odšli v drugo vilo, kjer je kavarna, poleg te pa v drugih sobah čitalnica in igralnice.

Mi smo šli v »kavarno«, kjer so nam postregli s kavo. Med razgovorom nas je pozdravil propagandni »Führer« za Köln. V kratkih, a jedrnatih besedah nam je razložil Hitlerjev program za narodno prebujenje Nemčije. Ob zaključku govora, bilo je baš na Vidov dan, je nazdravil našemu modremu vladarju ter želel Jugoslaviji čim boljše bodočnost, povdaril, da ni med Jugoslavijo in Nemčijo nikakega nasprotstva ter želel, da bi bila trgovinska pogodba med obema državama temelj za bodoče prijateljsko sodelovanje.

Govorniku se je zahvalil naš vodja prof. dr. M. Rebek.

Otrpanjeni od krčev leže, kakor jih položiš. Dr. Serko dvigne enega, ki je skrčen v pasu, hrbtu, kolnih in rokah. Krči so ga tako stisnili, da mu ne moreš uravnati nobenega dela telesa. Tudi oči so mu otrpane in vsaka črta na obrazu. Je brez vsake zavesti.

V družbi še treh norcev sedi na stolu 18 letni mladenič. Desna noga mu je odrezana do kolka.

— Kaj delate tukaj? ga vprašam.

— Po skalovjih hodimo in... Veste, tisto no-go so mi odrezali, ker se je začela gnajiti. Toda bodo zato izkupili. Tisto drugo so mi hoteli odrezati, pa se je sama pozdravila... Po skalovjih hodimo in se lovimo. Ujeli me bodo, veste, da bodo, in ubili...

— Ne bodo, ne bodo! ga tolaživa z doktorjem.

— Ubijete ga, ubijete! začno trditi norci in mladenič postaja ves zasopel, kot da beži in bi se hotel skriti.

Preden odideva, opazuje človeka, ki leži v zamreženi postelji. Na sebi ima prisilni jopič. Ko naju zagleda, se zdrzne in zakriči:

— Dve cesti sta navskriž. Ena gre tako, druga tako. Po cesti bežimo in v luft skakamo. U luft, gospodje!... Dve cesti sta navskriž...

Odideva na vrt, toda pot nama zastavi vrsta umobolnih žensk, sestre so jih vračale z vrta kakor pastir krdele ovac s pašo. Pohitiva v prvo nadstropje, da bi videla, kako bodo šle mimo. One se počasi vzpenjajo po stopnicah, nekatere mrmraje, druge glasno govoreč, tretje molče. Stara ženska mi pokaže fige, druga jeziki, ženska nizke rasti se ustavi in začne patetično govoriti o obiskovalnih umobolnicah, ki prihajajo s sviničnikom in papirjem, da bi potem opisali, kar so videli.

Pristopi osemletno dekle. Simpatično se priklanja in se trudi, kakor da bi nama hotela krajšati čas.

— Imate fajf pušlec, gospod doktor!

Doktor ga ji pokloni in ona se ponaša z njim. Iz levega rokava pomoli ostanek roke; odrezala si je roko ob vstopu v umobolnico. Pripoveduje nam: »Nisem histerična! Zakaj sem v norišnici, če sem histerična!«

Počakala sva, da so odšle po sobah. Nato stopiva v sobo, kjer se zadržujejo podnevi. Na levo od vhoda stoji hrastova miza. Za njo sede idiotke. Vsaka od njih bulji v eno točko brez najmanjše telesne kretnje. Povlečeva jih za ramena ali za roke; one ostanejo kot kipi. Epilepsija jih je zaklenila v svoje mračne labirinte. Bog naj jih reši! Za drugo mizo sede zaznamovane. Paraliza jim je strla roko ali nogo. Izza ostalih miz se čuje mrljično šepetanje, ki traja od jutra do mraka in polni atmosfero, v kateri se kretajo bitja z vnetimi možgani. Njihovo življenje je velik paradoks brez zveze s časom.

V sobi nevarnih naju čaka razpoložena 35 letna ženska.

— Gospod doktor, bova tancala! Trala, la, la, tralala, la!

Huda nesreča

na Večni poti

Ljubljana, 18. julija.

Na Večni poti se je danes okoli 2 popoldne zgodila huda nesreča. Voznik Peter Erjavc, star 31 let in uslužben pri lesni industriji Šimič v Brodovljah pri Škofji Loki, je peljal po Večni poti težak voz zabojev. Malo pred Kosezami pa je padel en zaboj na konje, ki so se splašali ter zdrijali v blazni naglici. Med dirom se je voz prevrnil in pokopal voznička Erjavca. Kolesa so šla Erjavcu čez trebuh. Sreča v nesreči je bila, da so bili ljudje takoj zraven in so nudili Erjavcu prvo pomoč ter ustavili razbesnele konje. Poklican je bil reševalni avto, ki je Erjavca prepeljal v bolnišnico. Erjavčevo stanje je zelo resno.

Dr. Volavšek

od 22. julija do 12. avgusta
ne ordinira.

Dravska oblast Perijalnega saveza pozivlja vse svoje člane dijake in akademike, da se udeležijo pogreba častnega člana in ustanovitelja tov. dr. Janžeta Novaka, odvornika v Ljubljani. Pogreb bo v petek ob 7 zjutraj iz hiše žalosti v Linhartovi ulici.

V spomin blagopokojnega gospoda Josipa Rebeke star. sta mesto venca darovala g. in ga. Sunara Ivo in Ana 100 Din za mestne uboge. Iskrena hvala!

Iz bednostnega fonda je sedaj zaposlenih pri Mestni občini Ljubljani pri raznih delih na Gradu, v vrtnariji, pri cestnem nadzorstvu itd. 86 delavcev. Vsi ti delavci so oženjeni in očetje več otrok, le dva med njima sta samca, ki pa morata skrbeti za stare in bolehe svoje matere. Mezde in bolniška blagajna za te delavce znaša okoli 15.000 Din na teden in se bo moglo z razpoložljivim denarjem zaposlovati to število brezposelnih le še kakih 5—6 tednov. Z enim delom od banovine nakazane vsote pa podpira mestna občina take brezposelne in njihove rodbe, ki se radi manjše fizične sposobnosti ne morejo s pridom zaposliti pri težkih delih. Naval brezposelnih na mestni socialno-politični urad je še vedno velik, ker prosijo za delo taki, ki niso pristojni v Ljubljano, ki ne stanujejo v Ljubljani ali pa so prav v zadnjem času prišli v Ljubljano za delom. Teh seveda mesto radi pičlih razpoložljivih sredstev ne more zaposliti in baš ti so potem tisti, ki najbolj zabavljajo in se pritožujejo, da ne dobe

Velike nevihte v Bosni

V notranjosti vrbaske banovine, katere glavno mesto je Banjaluka, so v ponedeljek in torek besneli silni viharji in nevihte, tako da je postal v nekaterih krajih zelo nevaren položaj zaradi naglega naraščanja rek. Reka Sana je pri mestu Ključ narasla v tako veliki meri, da so obrambni nasipi komaj zadržali deročo vodo. Velike povodnji morejo pri Ključu vsak čas nastopiti. Ljudstvo ima mnogo dela z utrjevanjem nasipov. V najhujšem položaju sta kraja Prijedor in Bosanski Novi. Poplavljeni so široka zemljišča. Una in Sana stalno naraščata in grozita prebivalstvu kakor tudi železniški progi, ki vodi čez to zemljišče. V banjalučkem okraju so hudourniki vdrli s hribov v nižine in poplavlili nekaj vasi. Hudourniki in nevihte so povzročile po vaseh ogromno škodo posevkom in uničili mnogo sadovnjakov. Kmetje so zaradi tega prišli v velike stiske in skrb. V vasi Velje je strela udarila v hišo nekoga delavca, toda nihče od stanovalcev ni bil poškodovan. Tudi reka Vrbas je udrla čez nasipe.

In doktor zares pleše z njo, da bi ugodil njeni želji.

Iz zamrežene postelje me kliče ženska, navidez plemenitega rodu.

— Ivica, pridj sem, jaz ti bodem Bibi! Pristopim.

— Ivica, kje imaš knoflic? Najdi ga, da ti ga zašijem!

— Kako se piše? jo vprašam.

— Pišem se: Nora Krota, odgovori in pokaže jezik. — Vi vsi ste norci, vi moški sami norci...

V sosedni postelji leži ženska, ki že šest let ni spregovorila besede. V drugi zamreženi postelji se je na kolena dvignila deklica, Z rokama se drži za mrežo in gleda v eno točko sredi sobe. Kličeva jo, ona se ne premakne. Noge ima modre in otekle.

Na hodniku je trup. Stara ženska toleče s pestmi po mizi in kriči: »Vi niste moj mož! Stran!«

Neka starka me povleče za rokav v kot in tiho pove:

— Vi poznate moje domače. Dobro. Povejte jim no, naj pridejo po mene! Kakala jih bom s ključem pri vratih o polnoči. Sigurno jim povejte, kajne, da boste! Prosim vas, zbogom!

Na oknu sedi 12 letna deklica. Suha je in blede. Oči ima velike in lepe.

— Kako se pišeš? jo vprašam; toda ona ne odgovori.

— Od kod si doma? jo vprašam; niti ne pogleda me.

Pristopi doktor in jo opomni, naj se počese.

— Takoj, gospod doktor. Kdaj pridejo moji po mene? Ali pridejo v petek? Zelim oditi!

Prideva na dvorišče, kjer se norci sončijo. Preko dvorišča teče moški, močan kot bik. Ko naju zapazi, ga postane sram in takoj se skriva v gručo neumnih. Na koncu dvorišča ima govor temperamenten norec.

— Danes on zelo govori; razburjen je, objasnjujejo norci kot najpametnejši ljudje.

Neki debeluh je napravil kapo iz papirja. Sicer bi ne kazal nikakega znamenja umobolnosti. Lepo napravljen človek pristopi k nama.

— Gospod doktor, toliko časa delam, pa mi nič ne plačajo. Povejte jim, naj me ne hecajo, drugače jih ubijem. Morajo mi plačati.

Nama se pridružijo drugi in protestirajo:

— Gospod doktor! Zakaj smo pravzaprav tukaj? Zastonj jemo kruh in ničesar ne delamo. Pustite nas, da gremo domov!

Služinčad prinese na dvorišče posode z jedjo. Za kosilo dobe norci juho, krompir, govedino in solato.

Zapustil sem norišnico z mislimi, kako bi se znebil težkih vtisov. V norišnici mora še zdrav človek znoreti! Strašno je gledati življenje teh paranoičnih bitij, ki jih drži v robstvu idiotija, epilepsija, paraliza, frenezija, arterioskleroza, psihopatija, histerija, hipohondrija in sto raznih parokizmov.

Cvetkovič Zivojin.

delo in kakšna krivica se jim godi. Kadar se prične z delom v Ljubljani, bo tam mogoče zaposliti večje število delavcev, ker se po mestno načelstvo potrudilo, da si zasigura pri merodajnih faktorjih, da bodo imeli pri sprejemu v delo prednost ljubljanski brezposelni. Povdarjati pa moramo, da je dolžnost vsakega posameznega brezposelnega, da se tudi sam potruži, da si poišče delo, ker mnogo jih je, ki se zanašajo samo na občino, sami pa ne ganejo niti s prstom, da bi si našli kakšno zaposlitev. V poletnih mesecih je potrebna skrajna štednja z razpoložljivimi sredstvi, ker prišla bo jesen, prišla bo zima in z njima se vse večja brezposelnost in večja potreba.

● V Ljubljani delajo. Včeraj so zopet nadaljevali delo v Ljubljani. Pod Jugoslovansko tiskarno črpajo črpalke vodo iz zaprte struge čez ilovnat jez, med tem ko delavci spravljajo prod iz struge po vzpenjači in ga odvažajo na Linhartovo cesto. Delo bo v nekaj dneh dovršeno.

Ptuj

Cestni pretep. Do krvavega sta se pretepla dva pos. sinova iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dr. polju. Ze delj časa sta se sovražila. Predvčeršnjim sta se zopet sporekla in končno tako premlatila, da je eden obelzel. Dobil je z ročico tako hudo rano na glavi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Njegove poškodbe so nevarne.

Poroča. V proštniki cerkvi v Ptujju sta se poročila Avguštin Pevec, bivši narednik-pilot, in Marija Marinič, vdova, roj. Vogrinec, oba iz Ptujja. Obilo sreče!

Davica. V ptujski okolici je zopet slučaj davice. 3-letnega otroka Milca Purga iz Majšperga so pripeljali v bolnišnico in je za posledicami te nevarne bolezni umrl.

Poljčane

Strela vžiga. V nedeljo popoldne, ko je divjala med Konjicami in Poljčanami velika nevihta, je udarila strela v kovačnico v Spodnjih Lažah, poleg znane gostilne Mlakar. Gasilci iz Poljčan so takoj odhiteli na pomoč, toda niso stopili v akcijo, ker so ogenj pogasili domačini s pomočjo sosedov.

Planinsko slanje. V nedeljo 22. t. m. bo na Boču velika planinska slavnost, katero priredi SPD v Poljčanah. Ob 10 bo pri Sv. Miklavžu sv. maša, katero bo daroval poljčanski g. župnik Alojzij Cilenšek. Sodelovala bo tudi godba steklarne iz Rog. Slatine.

Poljčanski sport. Zadnje nedelje je gostoval v Poljčanah SK Studenci ter igral nogometno tekmo s SK Boč-em. Rezultat tekme je ostal neodločen 2:2.

V poplavljenih krajih so oblasti napravile vse korake, da je prebivalstvo pripravljeno za najhujše primere.

Poročali smo o strašnem nalivu nad Bosansko Kostanjico, nad katero se je utrgal oblak. Seče sedaj, ko se je voda kolikor toliko otekla, so se upali kmetje s hribov v mesto ter so našli kraj popolnoma opustošen. Ulice so bile polne debelih plasti zemlje, lesa, kamenja. Pohoštvo je voda onesnažila z debelimi plastmi mivke in ga deloma odnesla na ulice. Uničeno je mnogo trgovskih in obrtniških obratov. Tudi v okolici je voda uničila več hiš, oziroma jih vsaj spodkopala in omajala. Nekaj hiš in gospodarskih poslopj pa je zažgala strela. Voda ni s polj odnesla samo posevkom, ampak tudi prst, tako da je na nekaterih krajih ostal sam kamen. Oblasti so organizirale komisijo za ocenitev škode, ki je zelo velika. Poplavljenjem in oškodovancem že prihajajo prve podpore.

Maribor
Zakaj imamo olepševalno društvo

V Mariboru imamo Olepševalno društvo, ki mu predseduje sam g. mestni župan in v odboru so odlične osebnosti našega mesta. Delavnost društva se živahno očituje predvsem v prirejanju koncertov v parku, ki mu prinašajo lepe dohodke, pa v urejevanju poti in nasadov v parku, v skrbi, da je drevje na pomlad pravočasno obžagano, skratka v tem, da se nam ohrani to, kar smo že pododovali, v lepem in dobrem stanju. Zeleli bi si pa Mariborčani od društva vendarle še nekaj več: nič iniciativnosti, nič življenja ne vidimo v njem in vendar je vsepolno vprašan, ki bi jih bilo treba nujno načeti. Omenjamo samo svoječasne predloge v javnosti, da bi se izvedla velikopotezna akcija za okrasitev zasebnih in mestnih poslopj s cvetjem. Kakšna pridobitev bi to bila za mesto, dokazujejo že samo nekatera poslopja, ki so jih lastniki z ljubeznijo in okusom okrasili s cveticami. Na vse predloge je olepševalno društvo odgovorilo s skromnim pozivom v časopisju, potem pa je vsa akcija zopet zaspala. — Drug primer sta oba ribnika v parku pri Treh ribnikih. Ribnik v parku, ki se je včasih ponašal s kristalno vodo, je sedaj napolnjen z nekakšno zeleno brozgo, ki razširja poleg tega še v vročih dneih hud smrad. Še slabše je pri Treh ribnikih. Največji ribnik, ki je določen za čolnarjenje, je zaraščel že do površine s algami in vodno travo. Po tem travniku se privajajo čolnari sem in tja, ker se še ljudje ne zavedajo, v kakšni nevarnosti so, če bi se čoln služajno prevrnili. Iz take zaraščene vode se ne reši najboljši plavalec! Oba ostala ribnika sta še zgolj močvirje, ki ga polagoma prerašča bičevje. — In vendar bi bila ta dolinica ob kolhičkarj rek skrbni pažnji najboljši predel v neposredni mestni bližini. Je poleg navedenega še cela vrsta nalog, ki čakajo na iniciativnost Olepševalnega društva. Rešitev menda ne bo delala težav, ko uživa organizacija pri mestni občini vso podporo!

□ Magdalensko žegnanje. V nedeljo, 22. t. m. je praznik sv. Magdalene, ki ga bo predmestna Magdalenska župnija slovesno praznovala. Ob 9 bo procesija, nato pridiga in slovesna sv. maša.

□ Krščanska ženska zveza se udeležila v nedeljo pri Sv. Magdaleni procesije in sicer člani in članice z znaki.

□ Protibrezbožna razstava pride tudi v Maribor. V Ljubljani je imela razstava vsestranski uspeh. Predpriprave za otvoritev se bodo te dni pričele.

□ Poročili so se v Mariboru: Alojzij Žužek, profesor iz Vel. Kikinde, in Angela Lečič, učiteljica iz Maribora. — Hajdinjak Jožef, abs. mediciner, in Cvetko Olga, zas. uradnica iz Murske Sobotice. — Leskovec Maksimiljan, čevlj. pomočnik, in Vompek Jožefa, snovalka. — Pahor Just, sluga, in Hauptman Ana, zavijalka. — Lorenčič Ludvik, tov. delavec, in Klep Ivana, delavka. — Zupan Jožef, tkalski mojster, in Zelinšek Matilda, tov. delavka. — Novoporočencem obilo sreče in blagoslova!

□ Vpokojeni železniški uradniki naj prinesejo takoj, najkasneje pa do 21. julija svoje legitimacije in legitimacije svojih družinskih članov na postajo, kjer so v evidenci. Predložijo naj istočasno na vpogled vpokojitveni dekret in svoje zadnje šolsko spričevalo. Vpokojeni železniški zvaniki in služitelji (delavci ne) pa naj prinesejo svoje legitimacije in legitimacije svojih družinskih članov na postajo, kjer so v evidenci, najpozneje do 26. julija. Tudi naj predložijo svoj vpokojitveni dekret, dočim jim šolskih spričeval ni treba predložiti.

□ Iz občinske službe. Za pomožne eksekutorje so sprejeti v občinsko službo Ivan Senk, Ivan Ivankovič in Ivan Fras. Enemu od teh se bo poverilo nadzorstvo nad Delavsko kolonijo.

□ Domače grozde na trgu se je pojavilo včeraj prvič. Doslej se je prodajalo po večini dalmatinsko. Letos pa zgodnje grozde je sedaj dozoreva. Prodajalo se je po 8—10 Din kg.

□ Naval s senom. Na trgu živinske krme vlada ob tržnih dnevih že nekaj časa pravačati naval s senom. Radi tega je tudi cena zelo nizka ter stane 100 kg sena 28 Din.

□ Važno za gostilničarje. Mnoge pogostinske obratovalnice v Mariboru bodo morale po novi naredbi banke uprave izpremeniti svoje ulične napise. Podrobna navodila dobe gostilničarji v okrožnici svojega združenja. Naredba stopi v veljavo s 1. avgustom.

□ S pogodno sodbo se ni šaliti. Pred malim senatom so obsodili včeraj 24-letnega delavca Anton Ljubšo iz Maribora in sicer na leto dni strogega zapore. Ljubša je bil na isto kazeno obsojen pred nekaj dnevi radi številnih tatvin, sodniki pa so bili takrat bolj mehkega srca ter so mu jo dali samo pogojno. Ljubša pa je pokazal malo hvalečnosti za tako dobrotu. Komaj je prišel s sodišča od razprave, je izmaknil pred sodiščem stoječe kolo, čigar lastnik se je nahajal v sodnem poslopju ter odkuril. Tatuna so pa kmalu dobili ter ga vnovič spravili pred sodni dvor. Ta je imel to pot lahko delo, ker je samo prvo pogojno sodbo izpremenil v nepogojno in Ljubšo so pazniki kar iz sodne dvorane odvedli za zamrežena okna jetnišnice.

□ Tatinska deteljica. Trojico mladih nepridipravov iz Slovenskih goric so sodili včeraj pred malim senatom. Na obojni klopi so sedeli Ivan Bratko iz Sv. Miklavža, Ivan Slavinec iz Veličan in Anton Peserl iz Brebrovnika. Na vesti ima ta troperesna deteljica kar 13 večjih tatvin in vlovov, s katerimi so strahovalci prebivalstvo cele okolice. Slavinec je dobil leto in 8 mesecev, Bratko leto in pol, Peserl pa 9 mesecev strogega zapore.

□ Nevarna podganja past. Čisto svojevrstna nesreča se je dogodila v Slivnici. K posestniku Marji Dobaj je prišel mlad krošnjarek, katerih so sedaj polne ceste, ter ji ponujal svojo pisano robo. Naposled sta se zedinila na past za podgane. Krošnjar je razkazoval mehanizem pasti, ki se nastavlja s pomočjo močnega jeklenega peresa, naenkrat pa je kavelj pri peresu popustil, past se je sprožila in železo je vsesvalo posestnico naravnost v oko. Ponesrečenka je dobila na očesu zelo nevarno poškodbo ter se zdravi sedaj v mariborski bolnišnici.

□ Novi grehi. Vlomitca Damiša in Tomažiča imajo še vedno na policiji Poljanca za obema zakrknjenima grešnikoma vest taja in prihajata na dan z novimi priznanji. Zopet sta priznala 7 nadaljnjih vlovov, ki sta jih izvršila nedavno v okolici Kamnice. Pripovedujeta, da sta prežala okoli samotnih hiš ter oprezovala, da so šli ljudje na delo. Nato sta se spazila v hišo, če ni šlo drugače, tudi skozi streho ter odnesla vse, kar jima je prišlo pod roko.

Dva nočna požara

Pri Zalogu

Zalog pri Ljubljani, 18. jul.

Letos beleži statistika nenavadno veliko število požarov. Malokatero leto nam je strela uničila toliko domov. Visoko je število vpepljenih stavb po nesreči, še več po zločinu roki. Menda bo sinočni požar v Podgradu pri Zalogu tudi takakšen.

Sinoči okrog tri četrt na 10 je plat zvona iz štirih cerkva naznanil, da gori. Založani in Kasljani, ki so večinoma se bdeli, so takoj hiteli na pomoč. Gorelo je obširno gospodarsko poslopje dobroznane gostilne pri »Peclju« v Podgradu, katero vodi g. Anton Vrhovšek. Gospodar in njegova družina so spali v sobi nad gostilno, ko je sosedova hčerka opazila da v skednju gori, ter je s klicanjem in metanjem kamna v okno zbudila spečo družino.

Prvi so bili na licu mesta vrli gasilci iz Zaloga, nato iz Zgor. Kaslja in Zadonovce. Velika sreča, da je pihal nasprotni veter, ter da je po tok Besnica tik za hišo, ki je gasilec omogočila, da so obvarovali hišo sama, ki je le par metrov oddaljena od gospodarskih poslopij. Pogorelo je vse razen hiše; menda se je tudi nekaj vina in zganja razlilo v kleti pod gorečim poslopjem. Škoda je zelo velika, zavarovalnica pa malenkostna. Orožniki preiskujejo vzrok požara.

Pri Novem mestu

Novo mesto, 18. julija.

Sirena na stolpu mestnega magistrata je sinoči okrog polnoči z dvakratnim zateglim tuljenjem naznanila požar v bližini mesta. Gorela je v Zabji

Strela ubija živino

Črnomelj, 17. julija.

V zadnjih dnevih je strela tudi v Bell Krajini močno pokala, na piko pa si je vzela predvsem živino in je začela izpraznjevati hleve. V petek zjutraj je ubila posestniku Gorsetu iz Obrha pri Dragatušu vola in dve kravi, od katerih bi imela ena čez en mesec tele. To je za Gorseta velika nesreča. Pa najbrže bi bila strela tudi njega samega ubila, če ne bi bil v usodnem trenutku stekel domov po dežnik. — Istega dne je ubila strela dvojce glav živine Juretu Tkalcu iz Pribincev pri Adlešičih. — V nedeljo popoldne je je treščilo v Loku pri Črnomlju tako blizu svinjskega hleva posestnice Adlešič 16, da je omamilo dva prašiča, ki so ju morali zaklati.

Vesele in žalostne od Gadove peči

Sv. Križ pri Kostanjevici, 17. jul.

Veselih, žalostnih in mešanih novic bom napisal iz krajev, pod katere spada Gadova peč, odkoder dobivata Ljubljanci dolejški cvček. — Skoro ni verjeti, pa je le res, da je prejšnji ponedeljek ubila strela dva zaprežena konja na en mah. Ljudem (voznik in hči) se ni zgodilo nič. Najbolj neverjetno je pa to, da je treščilo z jasnega neba. Solnce je sijalo in zabliskalo se je ter treščilo. — Včasih kdo zakolne: Naj te strela iz jasnega udara, ker menda misli, da to ni mogoče, a videli smo, da je. — Druga žalostna novica je ta, da je v mlaki, doma na dvorišču utonil posestniku Gramcu na Vrhovi, vasi dveletni sinček. — Tudi ni veselo dejstvo, da so trije oženjeni natolki enega neozženega (fant je silno mirne narave) tako, da še ni golovo, če jo bo odnesel. Vzrok: neozženjeni — pravijo — da se šteje med borce, a oženjeni pa, da so prsti.

Vesela novica je pa pač to, da je vsa župnija vnelo sodelovala pri slavni župnikove 25 letnice mašništva. — Velika cerkev, kot jo na deželi redko kje najdeš, je bila v nedeljo, 15. t. m., do zadnjega polna. Župnika-jubilanta Zupanca Andreja so pozdravili in mu pred vhomom v cerkev šeststih: šolarji, Marijin vrtec, možje Apostolstva, deklitka Marijina družba, učitelstvo (po šol. upravitelju Lomsku), oba gg. župana ter v imenu vseh ljubljanskih kaplanov g. Torkar, domači kaplan. V cerkvi je imel govor g. župnik Lojze Zupanc, brat jubilanta Andreja Zupanca. Mati ter bratje in sestere so bili tudi navzoči. — Gasilci v krojih so delali paradno. Vsa župnija je bila na nogah. — Lepo je bilo, kar je jubilat s svojim 18 letnim neumornim delom v župniji tudi zaslužil.

Koledar

Četrtek, 19. julija: Vincencij Pavlanski, spoznavalec: Avrea (Zlata). Prvi krajeec ob 19.53. — Herschl napoveduje spremenljivo vreme.

Novi grobovi

† Dr. Janže Novak. Med prevozom v ljubljansko bolnišnico je včeraj ob 4 zjutraj umrl ljubljanski odvjetnik g. dr. Janže Novak. Dr. Janže Novak se je mudil na počitnicah na Loparju s svojima sinčkomat, kjer ga je zadela solnčarica. Prepeljan je bil najprej v bolnišnico na Sušak, odkoder so poklicali reševalni avto, ki naj bi ga prepeljal v ljubljansko bolnišnico, toda je med potjo že umrl. Pokojnik je bil star 41 let ter je bil doma iz Notranjih goric. Udeleževal se je tudi političnega življenja kot pristaja g. Puclja. Pogreb bo v petek ob 7 zjutraj izpred hiše žalosti Linhartova ul. 20. Pokojnika pokopljejo v njegovem rojstnem kraju. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

† V Ljubljani je umrla g. Marija Ravnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujoči g. hčerki naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Poročila sta se na Brezjah dne 15. julija s sveto maso veroučitelja iz Dolnje Lendave Janka Verbajnska avtopodjetnik Jesenšek Jožef iz Krškega in Dolanc Marija Serafina iz Hranitnika. Čbilo sreče!

Ostale vesti

— Občinske volitve v občini Gornji grad okolica. V nedeljo dne 15. julija so se v občini Gornji grad okolica, ki obsega v glavnem bivšo občino Nova Stitfa, povečano z okrajema St. Lenart in St. Florjan, vršile ponovne občinske volitve. Postavljeni sta bili dve kandidni listi. Zmagala je lista, katere nosilec je trgovec Veršnik Janez in dobila 138 glasov. Druga lista, katere nosilec je bil gostilničar in bivši župan Savinšek Janez (JNS) pa je dobila 56 glasov. Volilna udeležba ni bila polnošte-

vasi hiša železničarja Franca Mikeca, ki stoji na desni strani stare ceste proti Cikavi. Ogenj je bil očitno podtaknjen, kajti celo ostreže je bilo namerkrat v plamenih in se je v dobrih 30 minutah zrušilo v notranjost hiše. Tudi je skoraj izključen vsak drug vzrok požara, kajti v hiši, ki je krita z opeko, že nekaj časa ni nihče stanoval in je bila popolnoma izpraznjena.

Novomeški gasilci so kaj hitro prišli na lice mesta, vendar gasiti niso mogli, ker jim je motorka, prvič, odkar jo imajo, odpovedala. Šele čez nekaj časa jim je mestni škropilni avto pripeljal vodo da so mogli pogasiti ogorko. Sreča je bila, da je stala hišica bolj na samem in da je bila noč mirna, požarišče pa obdano še od venca drevia. Vendar bi vse to ne pomagalo dosti, ako bi pihala sapa in bi bile tako zelo ogrožene sosednje hiše in gospodarska poslopja. Gospod Mikec, ki je hišo pred par leti kupil za 19.000 Din, trpi obšutno škodo.

Škoda po požaru v Sp. Brniku

»Slovenec« je že podrobno poročal o požaru, ki je nastal v Spodnjem Brniku, občina Cerklje na Gorenjskem, pri posestnici Marjii Zmrzlikarjevi, ko je okoli 14.45 med silno nedeljsko nevihto udarila strela in zažgala gospodarska poslopja. Prvi je požar zapazil posestnik France Kristanc, ki je hotel reševati živino iz hleva, kajti vsa gospodarska poslopja so bila v trenutku v plamenih. Kristanc je rešil 2 kravi in 1 tele. Zmrzlikarjevi je vse pogorelo in tudi hiša je bila v nevarnosti, kajti del strehe je pogorel. — Zmrzlikarjeva trpi 25.000 Din škode, kakor je bila cenjena, zavarovana pa je bila za 7.500 Din.

vilna, kar pa je razumljivo spriči silnega deževja in velike oddaljenosti od volišča. Ljudstvo je zadovoljno, ker je preprečeno, da je izročilo občino v roke poštemim krščanskim možem, ki bodo znali pravilno gospodariti in upoštevati težnje občanov. — Kraljeva banska uprava dravske banovine je ukinila konfinacijo Antona Noseta, poslovodje Konzumnega društva in Strugah. Nose je bil vsled odredbe okrajnega načelnika v Kočevju konfiniran v Kočevski reki, preteklo soboto pa izpuščen na svobodo.

„Hubertus“ domače milo, da lepo belo pecilo

— Za diplomirane strojne tehnike, absolute strojnega odseka Drž. tehniške srednje šole, je razpisan natečaj za tri mesta v zrakovni službi naše vojske. Natečaj je objavljen na razglasni deski Drž. tehniške srednje šole v Ljubljani.

— Potres. Potresomer ljubljanskega meteorološkega zavoda je včeraj ob 1.59 zjutraj zaznamoval kratkotrajajoč, lahčen potresni sunek. — Središče potresa je oddaljeno več 100 km. Potresni sunek je trajal samo eno minuto.

— Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemci pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefov« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

— Novo kopalnice v Črnomlju. Ob reki Lahini, pred vhomom v »Razsule« v Črnomlju je kupil odbor Rdečega križa obsežno zemljišče, na katerem gradi sedaj novo moderno kopalnice, kar bo za Črnomelj velika pridobitev v marsikaterem oziru. Načrt za stavbo je napravil iz prijaznosti g. ing. Janježič, ki tudi sam osebno vodi vse delo. Poleg stavbe same, ki bo imela precejšnje število kabin, bo poseben bazen za otroke in za neplavalce, nadalje bo g. inženjer postavil tudi skakalnice in pristanišče za čolne.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkovito domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in čestje zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

— Vpisovanje v Srednjo tehnično tekstilno šolo v Leskovcu na Hrvaškem. Naloga te šole je, da vzgaja tehnično osebe za našo tekstilno industrijo, ki se pri nas vedno bolj razvija. Šola ima stopnjo polne srednje šole in se sprejemajo v prvi razred učenci z nižjim izpitom gimnazije ali nje enakovredne šole. Pouk traja štiri leta. Vse podrobne informacije daje ravnateljstvo te šole.

— Kroglje v glavo. Iz Novega mesta poročajo: V noč od torika na sredo se je v svojem stanovanju na Ljubljanski cesti nekako okrog 4 zjutraj ustrelil mesar in prekajevalec Jožef Pogorevcnik. Ko so ga prišli klicati, da bi odprl mesnico, je bilo v sobi vse tiho. Odprli so vrata siloma in so ga našli ležečega na tleh, obločenega, s prestreljeno glavo. Ustrelil se je z browningom kalibra 6.35 v desno senco. V samokresu so bili štirje polni in en izstreljen. V njegovem kovčku so pa poleg običajnih listin našli še polno škaticlo nabojev, katero je očitno odprl šele sinoči. Mladi mesar je bil isto noč še pri požaru v Zabji vasi, kjer je vneto pomagal kot gasilec pri napeljavni cevi. Pokojnik je bil rojen v Starem trgu pri Slovenjgradcu leta 1902 ter je šele pred kratkim otvoril v Novem mestu na Ljubljanski cesti svojo mesnico. Veljal je sploh za mirnega in tihega človeka. Pokojnikovo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico na starem pokopališču.

— Vse trgovske sotrudnike, ki so se izučili in službovali v Metliki, vabim na prijateljski sestanek koncem avgusta v Metliki in sprejemam prijave s točnimi naslovi: Kober Gustav, Beograd, Garšaninova ulica 7.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča našim moškim in mešanim zborom sledeče pesmi: Adamič K.: Slovenski akordi I. in II. zv. za moške in mešane zборе. Vsak zvezek Din 30. — Aljaž L.: Mešani in moški zbori I. do VIII. zv. po Din 10; IX. zv. Din 16; II. zv. je razprodan. — Bajuk M.: Zbirka slovenskih narodnih pesmi IV. zv. za moške, mešane in ženske zборе, Din 16. — Bajuk M.: Zbirka slovenskih narodnih pesmi V. zv. za moške, mešane in ženske zборе, Din 18. — Bajuk M.: Narodne za moške, mešane in ženske zборе, Din 14. — Balatka-Simončič M.: Pesmarica moških zborov, Din 36. — Dev O.: Koroske slovenske narodne pesmi za moške, mešane in ženske zборе, Din 22. — Družović H.: Lira. Srednješolska pesmarica za moški zbor, I.-II. zv., po Din 28. —

Grum A.: IV. venček slov. narodnih pesmi za mešane, moške in ženske zборе po Din 5. — Grum A.: V. venček slov. narodnih pesmi za mešane, moške in ženske zборе, Din 16. — Grum A.: 30 slov. narodnih napitnic in zdravice za mešani zbor Din 30. — Grum A.: Tri podoknice za moški zbor, Din 6. — Hladnik J.: Desetero moških zborov v narodnem tonu, Din 20. — Laharnar I.: Pomladanski odmevi za mešane zборе, I. in II. zv., po Din 10. — Laharnar I.: Gorski odmevi za moške zборе, I. in II. zv., po Din 10. — Laharnar I.: Planinke za mešane zборе, I. in II. zv., po Din 10. — Prelovec Z.: Album slov. narodnih pesmi za en glas s klavirjem, Din 30.

— Duh po potu. Uporabljajte Nivosa, ki je brez duha in neškodljiva. Regularja potejuje zdrave kože, odstrani neprijeten vonj in slične posledice, kakor kvarjenje perila in obleke. Dobi se v drogerijah in apotekah. Velika steklenica Din 26.

— Pri boleznih »rea in poapnenju žil. nagnjenosti b krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz Josefov« grenčica lahko izpraznenje črevesa brez vsakega napora.

Celje

— Prijateljski sestanek maturantov celjske gimnazije iz leta 1894. Kakor smo že poročali, so se zbrali včeraj po dolgem času v Celju maturanti celjske gimnazije iz leta 1894, katerim se je pridružilo tudi nekaj drugih tovarišev, ki so v istem času študirali na celjski gimnaziji. Ob 8 zjutraj sta bili pri oo, kapucinih dve sveti maši. G. Gašparič Jakob, župnik v Trbovljah, je maševal za žive tovariše v zahvalo za vse prejete dobrote, p. Marko Fišer pa za pokojne profesorje in sošolce. Za pred tem je bila tudi ena sv. maša. Nato je bil v hotelu Evropa skupen zajtrk, opoldne pa skupno kosilo. Tega sestanka so se udeležili sledeči gg.: Končan Franc, insp. drž. žel. v p., dr. Antloga Jakob, višji dež. sodni nadsvetnik v p., dr. Kartin Franc, zobozdravnik, dr. Zibert Ivan, muzej.

kustos v p., Gašperič Jakob, župnik v Trbovljah, Pustoslavšek Rasto, nar. poslanec, p. Marko Fišer, kapucinski gardijan v Mariboru, Koropec Ivan, šol. nadzornik v p., Cuš Franc, višji kontrolor drž. žel., Poplatnik Josip, župnik, Sotošek Martin, šolski upravitelj, Beg Ante, mykolog in Agrež Martin, župnik v Gotovljah. Opravičili so se pisatelj Fr. Ks. Meško radi boleznim, Musj Alojzij, župnik v Vitanzju, ker je bil službeno zadržan, in Margetič N. polkovnik v p. Od takratnih maturantov so umrli: dr. Josip Zdobšek, sodn. svetnik, dr. Pikel Jernej, zdravnik, župnik Planine Franc, Drevnšek Ivan it. Zupan Anton. Nekaj takratnih sošolcev živi še v Nemški Avstriji. V prijateljskem razgovoru je med nekdanjimi sošolci ob objujanju spominov na lepa dijaška leta le hitro minil čas. Po skupnem kosilu so se dali slikati, popoldan pa napravili izlet v celjsko okolico. Vsem gospodom želimo, da bi se zdravi in krepki zopet sešli ob 50 letnici.

— Ljudska čitalnica v Celju — pravila potrjena. Ministrstvo prosvete v Belgradu, je z odlokom P. br. 20518 z dne 16. junija potrdilo pravila Ljudske čitalnice v Celju. Po vseh izvršenih pripravah se bo vršil ustanovni občni zbor, na kar bomo čitatelje našega lista pravočasno opozorili.

— Karambol tovernega avtomobila v Tremerjih. V terek okrog 1 popoldan je neki toverni avtomobil, ki je vozil iz Celja proti Laškemu, v Tremerjih pod Stvarnikom zavozil čez rob ceste in zapeljal na njivo. Avto se je pri tem karambolu precej poškodoval, dva moška, ki sta bila na avtomobilu, sta se tudi ponesrečila in so ju morali prepeljati z avtomobilom celjske rešilne postaje v javno bolnišnico.

— Ponočni vlom v stanovanje. V noči od nedelje na ponedeljek okrog 1 se je neznan tat splazil v pritlično stanovanje hiše št. 9. v Vodnikovih ulici, kjer stanuje krojaški mojster Iv. Bizjak. Tat je prišel v stanovanje skozi odprto okno ter odnesel z mize citre s skatljivo vred, tako da trpi lastnik 900—1000 Din škode. V sobi so spali mož, žena in dva otroka, pa so opazili tatu šele takrat, ko je lezel nazaj skozi okno ter neznan kam izginil.

Sport

Po nedeljskem nogometnem prvenstvu

V nedeljo se je pričelo tekmovalje v nogometu za prvenstvo Jugoslavije v vseh petih skupinah, prihodnjo nedeljo se pa borbe nadaljujejo. Ze takoj prva srečanja so prinesla precej iznenadenj in zagrebški listi so precej iz sebe radi neuspehov svojih klubov. Primorje je imelo v Ljubljani za nasprotnika Haška, ki ga je v prvenstvenih tekmah že premagalo in zato se je tudi topot vnaprej vračunalo z zmago črno-belih. V peti skupini, kjer sta oba slovenska kluba Primorje in Ilirija, sta še zagrebška kluba Hašk in Gradjanski. Nas seveda najbolj zanima ta skupina, saj gre vendar za prestiž slovenskega nogometa. Primorje je dobro otvorilo letošnje bitke, Ilirija naj jih pa prihodnjo nedeljo nadaljuje v tem pravcu. Za nasprotnika ima Gradjanskega, ki ne bo hotel tako mirno kloniti. Upajmo pa, da nam tudi belo-zeleni pokažejo, kaj zmoro in dokažejo, da so v stanju tudi takega nasprotnika premagati kot je Gradjanski. Ako jim to uspe, potem je že več ko pol bitke dobljene v našem nogometu. Fantje morajo na igrišče z zavestjo, da zmagajo in uspeh ne bo izostal. Dolžnost gledalcev pa je, da podpirajo naše fante v težki borbi.

Velik neuspeh ima zaznamovati zagrebška Concordia preteklo nedeljo. Bivši državni prvak je moral na svojih tleh deliti točki s Krajišnikom. Samo neodločen rezultat, ki ga je dosegla Concordia, se po vsej pravici lahko imenuje neuspeh.

BSK je z visokim rezultatom (5:0) odpravil svojega nasprotnika »Tri zvezde«, istotako Hajduk osvoješko Slavijo, kakor je bilo pa pričakovati. Tudi Vojvodina ni imela težkega posla z ŽSK iz Bečke-reka, saj mu je dala samo 5 golov. Enako je bilo z Radničkim SK, katerega je zemunska Sparta odpravila z istim rezultatom.

V nedeljo se borbe nadaljujejo. V I. skupini se srečajo: Vojvodina—Jugoslavija in BSK—Železnik; v II. skupini: Bask—Niš in Skoplje—Sparta; v III. skupini: Slavija—Split I.; v IV. skupini: Concordia—Hajduk (0), in Slavija—Krajišnik; v V. skupini: Ilirija—Gradjanski.

V soboto pa igrata v Sarajevu »Split« in Sašk.

★

Ze zopet pritožbe! Komaj se je začelo državno prvenstvo, že se pritožujejo. Hašk je namreč vložil pritožbo proti nedeljski tekmi, ki jo je izgubil proti Primorju. Kot vzrok navaja to, da je Primorje igralo z igralcem, ki je pod zabranom. Smo radovedni!

Ilirija : Gradjanski

V nedeljo se vrši na Stadionu važna nogometna tekma za državno prvenstvo. Bo to druga tekma v letošnjem prvenstvu v Ljubljani in tudi topot bomo videli zagrebškega nasprotnika, Gradjanskega, ki je bil večletni državni prvak. Ilirija pa po dvehletnem presledku zopet nastopi v liga tekmah. Baš zato vlada za njen prvi nastop izredno zanimanje. Upa pa kljub temu na dober uspeh, četudi ne nastopi kompletna; nekateri igralci so namreč še vedno pod zabranom igranja.

V predigri nastopita najbrže rezervi obeh moštev.

Primorje : Bukarešta

Podrobni rezultati iz lahkootletskega dvomatcha med Primorjem in reprezentanco Bukarešte.

O sijajni zmagi lahkootletov Primorja v Bukarešti smo že poročali, sedaj pa prinašamo še podrobnejše rezultate iz vseh disciplin, katerih naša sportna javnost še ne pozna. Še enkrat moramo poročati, da so bili naši atleti v Rumuniji najsilnejše sprejeti in se vsi izražajo samo v superlativu o veliki gostoljubnosti rumunskega naroda in oblasti ter našega poslanstva v Bukarešti. Z eno besedo: kaj takega niso najmanj pričakovali, še manj pa doživeli.

REZULTATI

1. Tek 200 m: 1. Kovačič Alfonz (Pr.) 22.5 sek.; 2. Iordache Nicolai (Asoc. Sport. Granicerul) 23.1 sek.; 3. Cerar Drago (Pr.) 23.7 sek.; 4. Rosianu (Viforul Dacia) 25 sek. — Točke 6:5, za pokal našega ministra na rumunskem dvoru g. Colak-Antița 6:4 za Primorje.

3. Tek 800 m: 1. Krevs Ivo (Pr.) 1:59 in dve petini; izenačen jugoslovanski rekord; stari rekord brani

haškovec Todor iz leta 1932; 2. Lupusan (Viforul Dacia) 2:00.8; 3. Popovici (Viforul Dacia) 2:01; 4. Csurda (Pr.) 2:03 in ena petina. — Točke: 16:11, za pokal ministra Colak-Antița 16:14.

4. Troškot: 1. Perpar (Pr.) 13.49 m; 2. Korče (Pr.) 12.92 m; 3. Goldiš (Viforul Dacia) 12.00 m; 4. Crum Ionescu (Astra Braşov) 10.84 m. — Točke: 24:12, za pokal ministra Colak-Antița 23:17.

5. Stafeta štirikrat 100 m: 1. ASK Primorje (Sušteršič Milan, Skok Frodo, Cerar Drago, Kovačič Alfonz) 44 in štiri desetine; izenačen jugoslovanski rekord; Rekord je postavila državna reprezentativna stafeta na balkanski olimpijadi v Atinah leta 1931 v postavi: Novakovič, Mikovič (oba BSK), Skok (Pr.), Buratović (Concordia); 2. reprezentacija Bukarešte: Iordache (AS Granicerul), Giteacu (AS Granicerul), Vasilescu (Viforul Dacia), Crum Ionescu (Astra Braşov) 46.5. — Stanje točk po prvem delu tekmovalja: 34:18, za pokal ministra Colak-Antița 30:21 v prid Primorja.

Drugi del tekmovalja, v nedeljo, 8. julija dopolnje:

1. Tek 110 m zapreke: 1. Grčić (Pr.) 17.2; 2. Lambru (Viforul Dacia) 18.2; 3. Putinja (Pr.) — Točke: 40:21, za pokal ministra Colak-Antița 36:34 v prid Primorju.

2. Skok v višino z zaletom: 1. Martini (Pr.) 1.85 m, novi jugoslovanski rekord; stari rekord, 1.83 m, je držal Concordiaški dr. Buratović iz leta 1930; 2. Zgur (Pr.) 1.75 m; 3. Fronzei (CFR) 1.65 m; 4. Vasile (As. Sp. Granicerul) 1.55 m. — Točke: 48:22, za pokal ministra Colak-Antița 48:27.

3. Tek 1500 m: 1. Manca (Stade Roman) 4:12.8 min.; 2. Krevs (Pr.) 4:12.9 min.; 3. Lupusan (Viforul Dacia) 4:14.8 min.; 4. Goršek (Pr.) 4:19. — Točke: 51:28, za pokal ministra Colak-Antița 47:33.

4. Met disk: 1. Kleut (Pr., kot gost) 41.82 m; 2. Popescu (CFR) 37.66 m; 3. Zoroiann (As. Sp. Granicerul) 36.24 m; 4. Seršie (Pr.) 35.40 m. — Točke: 56:32, za pokal ministra Colak-Antița 52:38.

5. Stafeta štirikrat 400 m: 1. Bukarešta: Lazar (CFR), Jordan (As. Sp. Granicerul), Popovici (Viforul Dacia), Iordache (As. Sp. Granicerul) 3:32 in dve petini, novi rumunski rekord; 2. ASK Primorje (Zorge Fric, Skok, Csurda Hugo, Zorja Aleš) 3:34 in dve petini. — Točke: 62:42, za pokal ministra Colak-Antița 56:45 v prid Primorju.

Zaključku dvomatcha v nedeljo popoldne je prisostvovala velika množica gledalcev. Prisostvovalo so tudi mnoge očištelne osebnosti, na čelu jima svetnik poslanstva Andrejevič v zastopstvu bolnega ministra Colak-Antița, generalni ravnatelj rumunskih državnih železnic Merevita itd. Slednji je tudi na koncu razdelil darila zmagovalcem. — Na ekipi Primorja se v začetku tekmovalja opazja še velika utrujenost radi v prejšnjih etapah.

1. Tek 100 m: 1. Kovačič (Pr.) 11.2 sek.; 2. Crum Ionescu (Astra Braşov) 11.4; 3. Sušteršič (Pr.) 11.5 sek.; 4. Vasilescu (Viforul Dacia) 11.7 sek. — Točke: 68:45, za pokal ministra Colak-Antița 62:49.

2. Tek 400 m: 1. Iordache (As. Sp. Granicerul) 51.4 sek., novi rumunski rekord; 2. Zorja Aleš 52.8 sek.; 3. Csurda (oba Pr.) 52.9 sek.; 4. Popovici (Viforul Dacia) 53 sek. — Točke: 72:50, za pokal ministra Colak-Antița 67:54.

3. Skok v daljavo z zaletom: 1. Crum Ionescu (Astra Braşov) 6.47 m; 2. Martini (Pr.) 6.29 m; 3. Putinja (Pr.) 6.25 m; 4. Novak (As. Sp. Granicerul) 5.70 m. — Točke: 76:55, za pokal ministra Colak-Antița 72:50.

4. Tek 5000 m: 1. Krevs (Pr.) 16:12 min.; 2. Manca (Stade Roman) 16:14 min.; 3. Coumanescu (Viforul Dacia). Izven konkurence je nastopil tudi Rada Tonita (As. Sp. Granicerul), ki se je plasil pred Coumanescnom v času 16:22 min. — Stanje točk: 81:59, za pokal ministra Colak-Antița 76:64.

5. Met konja: 1. Kleut (Pr., kot gost) 51.80 m; 2. Martini (Pr.) 50.20 m; 3. Vasile (As. Sp. Granicerul) 48.30 m; 4. Goldiš (Viforul Dacia) 44.05 m. — Stanje točk: 80:00, za pokal ministra Colak-Antița 83:67.

6. Balkanska stafeta (800 m in 400 m in 200 m in 100 m): 1. Bukarešta: Lupusan in Popovici (oba Viforul Dacia), Iordache (As. Sp. Granicerul), Crum Ionescu (Astra Braşov) 3:25.8 min.; 2. Primorje (Goršek, Skok, Kovačič, Cerar) 3:36.8 min. — Končno stanje točk: 95:70, za pokal ministra Colak-Antița 87:74, obote v korist ASK Primorju. S to zmago si je ASK Primorje priborilo krasno prehodno darilo ministra za promet g. Franasovica.

★

Naši lahkootletci v Carigradu. Po lepih uspehih v Sofiji, so odptovalni naši atleti v Carigrad, kjer se vrši mednarodni miting. Naši atleti uživajo tam veliko gostoljubnost turških atletov in so bili povsod najlepše sprejeti. Naš odlični atlet dr. Buratović iz Zagreba je takoj prvi dan dosedel dve lepi zmagi. Pri skokih v višino je dosegel s skokom 1.80 m prvo mesto, ter je zmagal v teku čez zapreke na 110 m, za katero progno je rebel 15.6 sek. Se že pomisli, da je skakalnica in tekašiče slabo, so došedezi rezultati ne glede na zmago, prav lepi. Gledalcev je bilo 5000.

Značilno je, da grški lahkootletci niso sodelovali na tem mitingu. Kakor pravijo poročila, so vsi v najhujšem treningu za balkanske igre. Trening imajo v atenskem sportnem prostoru pod najstrožjim nadzorstvom in so zaprti v omenjenih sportnih prostorih.

Službeno iz LNP. Danes, v četrtek, ob 20 seja upravnega odbora LNP v nebotičniku, IV. nadstropje Naprosam gg., da so iste gotovo udeleželi: Kuret, Krafi, Stanko, Novak, Logar, ravn. Selina, Jugovec, ing. Debelak, Buljevič, N. Kačar, Stanovec, Petri, Maloverh, Cigliar, Ljanič, Škalnar, Mrzeli, Dorčec, Kern D. — Predsednik.

Sven Hedin nadaljuje neustrašeno

V rokah kitajskih roparjev in zopet osvobojen svojo pot Reke izpreminjajo svoj tok in jezera izginejo in se zopet pojavijo

dili. Hedina je baje ujela vojska generala Mačueginga. To vojsko je razbil kitajski general Šen-šičaj, kateremu so pomagali sovjetski vojaki. Šen-šičaj je tedaj tudi osvobodil Hedinovo ekspedicijsko vojsko. General Mačueging je zbežal čez rusko mejo. Sovjeti so ga dali aretirati in internirati.

Kaj prav za prav išče Sven Hedin v mestu Urumči? Kitajska vlada je lansko leto povabila Svena Hedina, naj bi preiskal kraje ob nekdanji trgovski cesti, ki je vezala obal Tihega morja čez Sinkiang z zapadom. Sven Hedin naj bi odkril to zasuto cesto in po možnosti naznačil, kod naj bi tekla moderna cesta, ki bi vezala te kraje. Sven Hedin se je povabilu odzval. Dne 22. oktobra 1933 se je odpravil na pot. Maja tega leta je že prispel v mesto Urumči v pokrajini Sinkiang.

Sven Hedin bo kmalu star 70 let. Njegovo ime je znano po vsem svetu. Leta 1893. se je napotil prvič v Azijo in posledje je vse svoje življenje posvetil raziskovanju te skrivnostne in čudovite dežele. Rešil je najrazličnejše zemljepisne uganke. Pred sedmimi leti je vnovič preiskal nekatere dele Azije. Njegovo tedanjo ekspedicijsko so imeli za najpopolnejšo, kar jih je svet doslej videl. Že, ko je Hedin sam potoval po Aziji, je trdil, da reka Tarm, v katero se stekajo vode kitajskega Turkestana, večkrat menja tok. Poznejša njegova ekspedicijska je to domnevo potrdila. Prav tako je Hedin odkril, da v teh krajih pogosto izginejo jezera in se nato pojavijo drugje. Na podlagi njegovih raziskovanj so znanstveniki ugotovili, da je bila vsa pokrajina okoli Tarima v ledeni dobi pokrita z morjem, oziroma jezerom, ki bi se dalo primerjati Kaspiškemu jezeru. Hedin je tedaj tudi odkril razvaline starodavnega mesta Lovlan. V tistem času so drugi raziskovalci v teh razvalinah našli 6000 lesenih palic s kitajskimi napismi, ki segajo v predkristiansko dobo. V Lovlanu so tudi našli najstarejšo pismo iz papirja ter knjigo iz 78 lesenih strani, ki je stara 2000 let. Ko so knjigo odprli, je bila pisava še povsem jasna.

Kaj se je prav za prav zgodilo s slovečim švedskim raziskovalcem Azije Svenom Hedinom? Po vsem svetu se je naglo raznesla vest, da so Hedinovo ekspedicijsko napadli roparji in jo ujeli.

Iz Pekinga poročajo sedaj listi, da je dr. Eric Norin, Hedinov prijatelj, prejel od raziskovalca brzojavko, ki pravi, da je Sven Hedin v turkistanem mestu Urumči zdrav. Sven Hedin ni sporočil, kaj se je prav za prav zgodilo z njim in z njegovo ekspedicijsko. Na kratko samo pravi, da potrebuje bencina, češ, da mu je zaloga pošla. Obenem pravi, da bo svojo pot nadaljeval in da se ne bo ustrašil nikake nevarnosti. Drugo poročilo iz mesta Urumči pravi, da so Svena Hedina osvobo-

Na Seini so te dni v Parizu opazili velike množine mrtvih rib. Izvedeni so mnenja, da so ribe poginile radi pomanjkanja kisika. To nastane zopet radi prevlekle suše

Ronald Ross – velik dobrotnik človeštva

Odkril je povzročitelja malarije

V Londonu so odkrili spominsko ploščo siru Ronaldu Rossu, ki je umrl 16. septembra lani in se šteje med največje dobrotnike človeštva. Ross je kot prvi dokazal, da prenašajo komarji malarijo ter s tem rešil milijone človeških življenj. Sir Ronald je bil izredno nadarjen mož: Pisal je romane in pesmi ter se uveljavil tudi kot skladatelj in matematik. Ko je l. 1881. postal okrajni zdravnik v Indiji, se je zanimal izključno za matematiko in godbo. Šele leta 1892. je pričel raziskovati malarijo, ki je zahtevala takrat v Indiji čez pet milijonov življenj na leto.

Leta 1897. je že odkril povzročitelja malarije in s tem omogočil njegovo zatiranje. Kaj je to pomenilo za človeštvo, kaže n. pr. samo zgodovina Panamskega prekopa. Lesseps, ki je zgradil Sueški prekop, ni bil kos Panamskem, dasi so imeli Francozi takrat najboljšo tehniko. Podlegli

so v boju s komarji, ki so prenašali malarijo. Potniki še zdaj lahko gledajo stara zapuščena pokopališča, kjer ležijo desetstiči delavcev. Francozi so izdali 87 milijonov dolarjev, toda naposled so morali opustiti delo, in beseda »panamac« je dobila pomen velike polomije. V trsu poleg starega, nedovršene francoskega prekopa se še vedno vidijo kupi od rje razjedene železa nekdanjih barak, vagonov in trelnic. Šele Rossovo odkritje je spremenilo nekdanje okuženo močvirje v zdrav kraj in omogočilo Američanom izvršitev prekopa. Istočasno se je spremenila v obljudeno kolonijo poprej zapuščena Zlata obala v Zapadni Afriki, in je pričelo naglo padati število žrtev malarije v Indiji. Leta 1902. je bil odlikovan Ross z Nobelovo nagrado za medicino. Tedaj je bil ustanovljen v Londonu »Rossov zavod« za pobijanje tropskih bolezn.

Že na dosedanjem potu smo srečavali večje število spomenikov nekdanje rimske moči in slave. In na daljnem potu jih bomo še srečali z ene in druge strani Donave. Od izliva Save do izliva Timoka v Donavo jih je, kakor pravi pesem:

»Koliko, oj koliko je ob Donavi gradov, sedemdeset jih stoji, in v vsakem sem noč prenočil...«

Rimljani so za zidanje svojih cest izdali ogromne vsote. Dovolj široka cesta tik ob obali je tlakovana s kockastim kamenjem ali z dobro nasutim ragmozom. Po skalovitih krajih umetno v skalo vsekana, s kamnitimi mostovi preko rek in prepadov. Te ceste so se dolgo ohranile po propadu rimskega imperija. In še danes, po -8. stoletjih, so na mnogih krajih sledovi teh cest, ki pričajo o solidnem delu, ki se ga danes redko najde. Ob cestah, v primerni razdalji, so bile utice in trdnjave, ki so čuvale ceste in ugodnost potovanja.

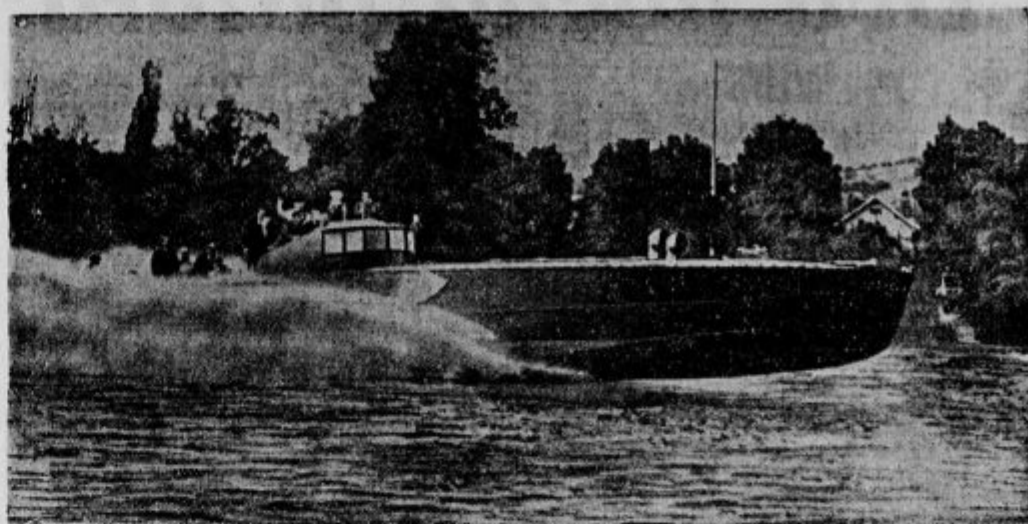
»Glejte razvaline. Trdnjava Ram, kaj,« je rekla Tea in njene jagodne ustnice so se vzbočile.

»Ram,« je pritrdil spremljevalec in oči nas vseh so se obrnile tja... »Ram je bil za turških časov velikega trgovskega in vojaškega pomena. Sedaj se vidijo prav romantične razvaline. Rimljani so gradili to trdnjavo. Viden znak so danes.«

»Bela cerkev, glejte, Tea,« je nadaljeval njen spremljevalec. »3 km od nje je meja Jugoslavije in Rumunije. Tu okrog so se dogajali od pamtveka veliki svetovni dogodki. Še Herodot, ki je izsledoval te kraje l. 463 pr. Kr., je prešel Istar.

Sem je zašel Ovid v svojem pregnanstvu. V tem kraju so stanovali nekdanji močni Dakijci, s katerimi so se vojskovali Rimljani. Tu je Lentul izgubil bitko in življenje, a konzul Kvintus Fabij je zmagonosno stopil v Banat. Pom-

Francoski torpedni čoln 48 milj na uro!

Francoska vojna mornarica preizkuša nov torpedni čoln, ki je dolg samo 19,2 m, a ga žene motor 2000 konjskih sil! Čoln plove z brzino 48 milj. Francoski listi se zelo navdušujejo za ta tip torpednega čolna prav radi njegove brzine

Razsodba po 14 letih

Moskovska »Izvestja« pišejo: Pred 14 leti, t. j. leta 1920 je povila soproga Timošenka, delovodje čistilnice sladkorja v Čerkasih, sina. Mati je bolehal in oče je moral poiskati dojljo, neko Spirjagino. Sklenil je z njo pogodbo za deset mesecev. A dojlja je po šestih mesecih zapustila službo in omožila. Timošenko ni vedel, kam z dojenčkom, in je tožil dojljo pri okrajnem sodišču. Sodnik je zavrnil tožbo. Timošenko se je obrnil na vzklicno sodišče v Voronežu in dokazoval, da mora dojlja spoštovati sklenjeno pogodbo. Več mesecev je zaman čakal na odgovor in naposled vzel drugo dojljo. Leta so tekla. Timošenko-oče je pozabil na pravdo. Timošenko-sin je shodil, bil žogo z drugimi dečki, spretno kradel poleti lubenice soedom, napravil maturo, sklenil, dabo postal letalec in zdaj sam doka jspretno gradi brezmotorne enokrovne. Minilo je 14 let, in pismonoša je nenadoma prinesel državljano odlok oblastnega sodišča v Voronežu. Sodišče je priznalo na temelju predložene službene pogodbe, da mora državljanka Spirjagina dojiti Tomišenka-sina še štiri mesece pod pretjno globe v korist delovne borze.

★

Pred sodiščem.

Branilec: Obtoženec priznava. Izpovedal je, da je izvršil tatvino. Toda, gospodje, povejte mi, ali lahko verjamemo človeku, ki je tako globoko padel?

★

»Tako razumnega psa, kakor je moj, ne najdete zlepa.«

»Opazil sem to. Vedno se skriva za drevo, kadar streljate.«

★

Ona: »Ali moraš res vsak večer sedeti do dveh v gostilni?«

On: »Nikakor ne. To storim popolnoma prostovoljno.«

»Janez, kaj si še med živimi; mislil sem, da si že davno pod zemljo!«

»To se pravi, da bi ne šel niti za mojim pogrebom!«

Kite zopet moderne!

Vse kaže, da se bodo ženske v ameriških Združenih državah vrnile k dolgim lasem. Ne samo poročene žene si puščajo lase, temveč tudi gospodične so ninenja, da jim kita pristoja. Komaj čakajo, da jim kita zopet zraste. Zelo verjetno je, da bo nova moda, ki je prav za prav stara, prodrla.

V Varšavi je Gisela Mauermeyer vrgla kroglo 14,38 m daleč in s tem postavila nov svetovni rekord za ženske

Ko ni bilo pomoči proti steklini

Točno pred 50 leti je prvič naznanil Pasteur pariški akademiji znanosti, da je odkril cepivo zoper steklino. A minilo je še leto dni, preden so se upali zdravniški izkoristiti odkritje. Dne 8. julija leta 1885 je popadel v Alzaciji stekel pes dečka Jožefa Meystra. Prizadel mu je 14 ran. Zdravnik, ki je obežval bolnika, je rekel obupanemu očetu: »Deček bo moral umreti. A veste kaj-pred kratkim sem čital v dnevnikih, da zdravi neki Pasteur steklino. Morebiti so te vesti pretirane, a vendar pojdite z dečkom v Pariz.« Pasteur je ozdravil dečka, ki je postal sel in pozneje vratar v njegovem zavodu. Vsi dnevniki so pisali o »velikem čudežu«. Nasprotniki novega zdravljenja so umolknili.

V Bisleyu pri Londonu so bile tudi letos streleške tekme angleške armade. Najboljši strelci so se bili za kraljevo svetlinjo. To je najvišje odlikovanje, ki ga more doseči angleški strellec. Te časti je bil deležen narednik Moore, ki ga njegovi tovariši sejo na ramah

Po valovih Donave široke ...

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

»Da, Požarevac. A predaleč je, da bi ga videli. V 17. stoletju šele kot postaja znan. Pravljičar pravi, da je Zmaj, despot Vuk, skupno z enim od bratov Jakšičev udaril na Turke in jim oplenil grad Kulič. Udaril je na Smederevo, a ga ni mogel vzeti. Ni bilo dolgo, pa je znameniti turški junak Ali-beg oplenil despotove dvore v Slankamenu, ko despota ni bilo doma. Ko je despot za to zvedel, je šel za Ali-begom in ga tam, pri Tulbi, mimo katere smo prej pluli, ranil v boju. Ali-beg je pobegnil v neko vas in se tam skrnil. Vaščani ga niso upali izdati, a jezen despot je pobil 70 kmetov, da so ostale same vdove. In tej vasi se še danes pravi: Vdovice. Vendar Zmaj, despot Vuk je našel Ali-bega in ga zopet ranil. Ali-beg je pobegnil čez Moravo in se skrnil v neko trstje, v katerega ni mogel nihče. Zato je despot Vuk zažgal to trstje, da je Ali-beg zgorel. In ta kraj je vsled tega požara dobil ime: Požarevac.

★

Pri Dubravici se deli Donava v dva velika rokava, ki oblivata velik otok. Ta otok je največji na Donavi in se razteza od Dubravice do Rama. Ime mu je »Ostrovac«. Na obeh straneh »Ostrovca« je cel kup majhnih in večjih otočkov, a posebno v levem rokavu, z banatske strani jih je 16. V tej skupini je gotovo tisti nevedni, čarobni »Otok Blaženstva«, na katerega še nistopila človeška noga in katerega je našel Jokaj, ki ga je opisal v svojem znamenitem romanu: »Zlati človek«...

pej Agripina je postavil sem stalne vojaške posadke, dokler jih dakijski vladar Dekabal ni prepodil.

V tretjem stoletju so zavladali tem krajem Goti. Pregelali so jih Huni, ki so pod Atilom zmagovali povsodi. Na obalah Nere je bila tista strašna bitka, kjer je padlo 30.000 Hunov in med njimi sam sin Atilin. Nato so obvladali kraj Gepidi, dokler longbarski kralj Alboin ni potokel kralja Kunimunda, a njegovo vjeto hčer, lepo Rozamundo, vzel za ženo in jo ljubil iz globine svojega srca...

★

Parobrod zavriska. Kolesa se vrte počasi. Sirena dvakrat kratko, z ukazujočim krikom ukaže:

»Dovolj!«

Parobrod plava tik k obrežju Na obrežju ljudje. Mahajo, pozdravljajo. Mi odzdravljamo, mahamo. Godba igra veselo pesem. Pa se kolesa zopet zasujejo hitreje. Parobrod se oddaljuje od obrežja. Pozdravil je Novo Gradišče, nekdanji rimski: Punicum, in hiti dalje po Donavi — med dvema državama: Jugoslavijo in Rumunijo.

★

Iz Gradišča se naglo približujemo najbolj zanimivemu in najlepšemu delu Donave — prečnemu Džerdapskemu klanecu ali prelazu. Ta vodni prelaz ali klanec, Džerdap, kakor ga imenujejo v teh krajih, ali takozvana »železna vrata«, pod katerim imenom je poznan po cellem svetu, je največji rečni prelaz v Evropi.

Dasi so vroči žarki junijskega solnca žgali v pečine, je bil zrak ohlajen od vetrčica, ki se vedno čuti na površini Donave, se je lahko na krovu opazovalo gozdnate višine Karpatov in valovito, peščeno obalo, v radovednem pričakovanju vhoda v klanec.

(Dalje sledi)

KULTURNI OBZORNIK

Slovenski umetnostni spomeniki

Marijan Marolt: Dekanija Vrhnika

Topografski opis. Založilo in izdalo Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani 1929. (Str. 279, 129 fotografij.) Dekanija Vrhnika je pričela izhajati v 9. Zbornikovem letniku kot priloga in je bila letos dokončana.

Topografije so zelo važne za slovensko umetnost in eno se lahko reče: dokler ne bomo imeli vsega slovenskega teritorija topografsko opisanega in zbranega, toliko časa je težko govoriti o slovenski umetnosti, vsaj v razvojnem, stilno analitičnem smislu. Zato smo pa tembolj lahko veseli Maroltove »Vrhniške dekanije«.

Pisatelj nam najprej na 26 strani dolgem uvodu navede najbolj pomembne spomenike, ki so zbrani v topografiji, obenem pa razporedi ta material tudi stilno analitično, kot je razvojno nastajal na tem teritoriju. Pri tem se dotakne dveh važnih problemov naše umetnosti in sicer: vprašanja slovenstva v romaniki in gotiki in pa problema »zaostalosti« slogov. Prvega pusti odprtega, drugega pa razvije iz posameznih panog likovne umetnosti, tako arhitekture, plastike in slikarstva. Za vse tri komponente postavi tole tezo: okoli 1500 je začetek renesanse (ali celo prej); ta traja do ca. 1600, ko zavlada barok. To je zelo važna ugotovitev Maroltova in s tem se pomakne zmotno starejša datiranja renesanse iz srednje XVI. stol. že v začetek stoletja, kar uvede našo umetnost v organizem zapadne evropske umetnosti in sicer v severni krog, pod nizozemski in nemški vpliv, ki tedaj na podlagi reformacijske svetovne orientacije tudi pri nas združuje tradicionalne gotičke forme. Izoblikovanje nove miselnosti vidi Marolt v arhitekturi: 1. prezbiterij nosi rebra, ki so statičnega značaja in nosijo svod, ki izgubi prvotno šilasto obliko (zato je edina gotička arhitektura v dekaniji: Vrzdenc, sredi XV. stol.). 2. Ladja je postala krajša in širša, zadobila je skoro kvadratično obliko. Strop, ki razpade v množino geometričnih likov, razdre prejšnjo longitudinalno stremiljenje ladje. Oba arhitektonska lika torej sobivata kot dovolj samostojna individua. To ostro kritično formuliranje tedanjih subtilnih variant in odtenkov nove miselnosti v umetnosti je dobro opredeljeno, le žal, da so primeri, ki jih navaja, datirani dokaj pozno. Tako Kuren (druga pol. XVI. stol.), Dvor pri Polhovem gradu (druga četrtina XVI. stol.), Praproče (1635. l.). Edino prezbiterij sv. Lovrenca nad Polhovim gradcem iz l. 1517 je nekak člen v razvoju naše renesanse do konkretnih primerov srednje XVI. stol. vendar mislim, da bo treba za okrepitev datiranja o postanku renesanse v začetku XVI. stol. navesti še kaj primerov iz ostalega slovenskega umetnostnega kolektiva. Zanimiva je ugotovitev, da nastopi v drugi pol. XVI. stol. na naših tleh stilna stagnacija, preko katere vodi nato pot v stilno delavnejšo dobo baroka, v kateri se

pokaže močan italijanski vpliv (cerkev sv. Trojice na Vrhniku iz l. 1630 je izjema, ker je najbiže vplivana neposredno iz Italije). Iz te dobe imamo na tem teritoriju nebroj spomenikov. Italijanski vpliv se jača nato še vodno v 18. stoletju, ko prinese k nam tudi klasicizem. Kot za arhitekturo; je enako važno pokazan razvoj naše renesančne plastike; njeno bistvo je: aplastična tendenca in zato trdna statika in monumentalnost. Enak stilni preobrat lahko opazimo tudi v slikarstvu. Zanimiv je Maroltov poizkus stilnega razvoja našega oltarja. Najstarejši primer je oltar sv. Valentina iz l. 1626. Jasno nam pokaže, kako je oltar stredil stilnemu pregibanju dob, kako se je iz zgodnje baročne ploskovitosti razgibal preko visokega baroka v prav anarhistično formo rokokoja. Novost v našem topografskem opisanju je upoštevanje naše kmečke folklorne: hiš in drugih gospodarskih posopij. Tudi tu je Marolt pokazal izredno fin čut za stilne razlike teh umetnostnih form.

V drugem delu knjige nam deskriptivno oriše posamezne umetnostne zgodovinske spomenike. Marolt si je srečno izbral to dekanijo, ker v malokateri drugi je najti toliko zanimivih umetnostnih predmetov kot v tej in to od romanike pa tja do najnovjšega časa. Naj omenim samo romansko cerkev na Planinici, datirano še pred 1300 l. Ali pa znamenite freske iz ladijskih sten na Vrzdencu, datirane v začetku 14. stoletja. Sploh se mi zdi poleg monumentalne cerkve v Dvoru najzanimivejši Vrzdenc. Saj je tu skoro cela galerija umetnostnih fenomenov od zač. 14. stoletja preko prve pol. 15. stol. pa do srednje XVI. stol. Prav tako je omembe vreden izvrsten opis slavne kartuzije Bistre, ki je bila ustanovljena že l. 1255, a nam je vsled več požarov ohranila le umetnostne forme, segajoče v 16. stol. Za naš barok pa je najbolj zanimiva preserska fara, kjer se izoblikuje zanimiv florid in forma cerkvenega stolpa. Vse te zanimivosti pa nam jasno predočijo izvrstne fotografije in kar se mi zdi za umetnostnega zgodovinarja tudi zelo važno: v knjigi je nad 20 florisov vseh važnejših arhitektonskih likov v dekaniji. Koliko dela leži samo v teh risbah! Marolt se dobro zaveda, v kako skromnih razmerah mora delati naš topograf, ki mora biti univerzalen: fotograf, risar in končno še zgodovinar. In vse to nam on nudi v največji meri.

Maroltov slog je jasen, izrazi točno determinirani. Zgodovinska datiranja so skrbno sestavljena, kar je vsled težkoizvednih razmer, vsled neurejenosti arhivov ali pa nedosegljivosti zgodovinskih podatkov toliko bolj hvale vredno. Zato smo mu lahko hvaležni za nov važen drobček v stavbi slovenske kulture in želeli bi bilo, da bi nadaljeval to svoje tako uspešno delo. M. S.

Prof. Ljuba D. Jurkovič: Osnovi jugoslovenskega nacionalizma. Psihološko-sociološka študija. Biblioteka »Pobratimstvo«, Ljubljana, 1934. — Prof. Jurkovič skuša v imenovani knjizici pokazati, kako so pritekali na Jugoslovane (posredni ali neposredni) vplivi iz raznih kultur in civilizacij, a kako so znali Jugoslovani iz teh različnih vplivov zgraditi svojo lastno harmonično podobo. Nekatera izvajanja so točna, druga so zamegljena in enostranska. Slovenci niso izgubili svoje državne samostojnosti radi katolicizma. Te niso mogli nikoli razviti v polnem obsegu radi presilnih vpadov močnejših sosedov vzhodne in zahodne strani in sicer ne kot pagani in ne kot kristjani (o katolicizmu oz. pravoslavju tedaj še ni bilo sledu). In vprav radi tega, ker niso imeli Slovinci nikoli spomina na samostojno državno preteklost, tudi ni bilo kasnejše samozavesti v njih po ustvaritvi samostojnega drž. telesa. Kasnejši katolicizem ne nosi tu nobene krivde kakor tudi ne pravoslavje pri Srbih one odločilne poteze, ki je dala Srbom zagon po samostojnem kraljestvu. Srbi pač niso imeli spočetka nobenih sunkov s strani Bizanca, čigar zemljo so posedli. Popolnoma mirno so se oblikovale posamezne kneževine, iz katerih so poznejši močnejši knezi sestavili srbsko državo. Vsa kasnejša in sodobna državna samozavest datira od začetne samostojne preteklosti, ki pa je bila pri Slovincih že v svojih začetkih zatrta. Prav gotovo tudi ne drži trditve, da so si Srbi izbrali pravoslavje namesto katolicizma zato, ker so videli v pravoslavju ono dojemanje sveta in življenja, ki je najbolj odgovarjalo njihovu značaju. Saj nam zgodovina dovolj jasno pričča, kako malo je narod kot narod vedel, kakaj sprejema to ali ono vero. Zlasti pa vemo, da je bila pravoslavna vera v svojih začetkih na Balkanu bolj zaveda političnega nazora posameznih svetnih knezov kakor pa kakšno narodno prepričanje. Saj vprav vsakokratno naslanjanje na Rim ali Bizanč — kakor je pač bila politična potreba — dokazuje, kako zunanja in ne duhovna zadeva naroda je bilo spočetka pravoslavje. — Kakor so izvajanja o tujih vplivih na Jugoslovane zanimiva, pa so močno zabrisana radi tega, ker avtor ne pove, ali so segali vplivi na vse tri narode (oz. kateri vplivi na Srbe, kateri na Hrvate, kateri na Slovence) ali samo na srbskega. Kdor ne pozna zgodovine in si sam ne zgradi svojega gledanja, bo težko sledil razpravi. Avtor namreč nikjer ne pokaže, da smo vsi trije jugosl. narodi rasti vsak pod posebnimi vplivi in se radi tega vsak po svoje oblikovali. Tu imaš pred seboj samo jugoslovenski narod, s katerim si v zgodovinskem dogajanju ne moreš postaviti nobene prave predstave.

Katoliški književniki in katoliški tisk. Pod tem naslovom je prinesla pred nedavnim »Hrvatska straža« med drugim sledeče misli: »Ako hočemo, da bodo naši književniki stalno in skrbno pri delu, jim moramo dati pred vsem solidne in ugledne liste, pri katerih bodo zlasti mlajše moči z ambicijo sodelovale in za to sodelovanje prejemale dostojen honorar. Takih listov pri nas danes nimamo. Krivda za to je delno na brezbrzičnosti ljudstva za naš tisk, na drugi strani pa na listih samih, ki so čestokrat tako urejavani, da se zdi, da jim je namen le napolnitev strani. To poslednje pa zopet izvira iz tega zla, da imamo z ozirom na omejeno število beročih interesov preveč listov, ki potem med seboj tekmujejo na vse načine; še več, naši listi nimajo one gibkosti, da bi si znali izsekati pot v velikem obsegu med beročo občinstvo; vsa reklama obstoja v tem, da se pošilja listi na vse župne urade; končno pa je

naš tisk prilično drag. Potrebno bo že enkrat napraviti red v našem tisku. Ni treba, da mora imeti že vsaka, še manjša skupina, svoj lastni list in tudi ni prav, da lahko seliherni malo bolj načitan človek postane urednik lista. Centralizirajmo tih nekaj sil, ki jih imamo, a prav tako napravimo z založbami in publikacijami. Čim manj listov! A ti naj bodo dobro urejavani! Tudi v onih publikacijah, ki so namenjene za široko občinstvo, naj sodelujejo sposobni ljudje in književniki, kakaj tudi za široke plasti se da pisati umetniško dognano — sicer je vse ono, kar se pri nas govori o narodni, avtonomni književnosti itd., zgolj neumnost. Vprav po ljudskih publikacijah bomo zvezali najboljše naše književnike z ljudstvom. Mimo tega pa morajo biti naši listi čim cenejši, a to bodo le s — koncentracijo naše založniško-književne produkcije... Če vsega tega ne bo, se bo zgodilo, da se bodo naši katoliški književniki in publicisti — »gnani vsled borbe za obstojnost — zatekali v tuja uredništva, kjer se bodo izgubili, kakor nam to skušnja potrjuje... Če to ugotovite (vsaj nekatere) naj bodo tudi nam v premislek!

Naznanila

Liubljana

1. Absolventi in absolventke Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, Letnik 1933-34 prideti o priliki 10 letnice sestane ob 21. julija ob 8 zvečer v salonu restavracije »Banko« (pri Naetu), Smartinska cesta 3. Obvezne prijave je poslati, oz. sporočiti na naslov: Jože Marinko, Ljubljana, Prisojna 7. Tel.: 8207.

1. Prihodnje nedelje bodo sledile izleti z odprtim avtomobilom: krožna vožnja po Sloveniji Dn 250, v Logarsko dolino Dn 90. Informacije v trafiki Prapročnik.

1. Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

Celje

o Skupna pevka vaja »Celjskega Zvona« bo drevi ob 20. Pridite vsi točno, zanesljivo in polnoštevilno! o Kongregantistinke, ki se udeležijo zborovanja v Mariboru, naj vrazmejo s seboj odejo in rjuho. Odhod iz Celja v ponedeljek ob pol osmih zjutraj.

Veliko znižanje cen!

Centenim gg. zdravnikom naznanjamo, da smo našim proizvajalom znatno znižali cene, da ustrežemo tukajšnjim odjemalcem. Vsled tega stane v naših lekarnah med drugim:

- 1 orig. stekl. Sirolin »Roheec« Sirup proti vsem obolenjem dihalnih organov Din 36.—
- 1 orig. stekl. Tonikum »Roheec« sodobni roborans Din 38.—
- 1 orig. stekl. Digalen »Roheec« klasično sredstvo za srce Din 30.—
- 1 zavitek Allonal »Roheec« sredstvo za pomirjenje in uspanje Din 28.—
- 1 zavitek Isaceen »Roheec« mlo sredstvo za čiščenje v zanesljivim uspehom Din 22.—
- 1 zavitek Sedormit »Roheec« sredstvo za pomirjenje in uspanje Din 32.—
- 1 zavitek Saridon »Roheec« odlično sodobno sredstvo za ublaženje bolečin Din 20.—

»Slavija« d. d. - Drogerije na debelo - Novi Sad zastopnik tovarne

F. Hoffman - La Roche & Co., A. G., Basel 2, Švica
Oglas reg. pod S. Br. 14036/934

Gospodarstvo

Porfirni gramoz za naše ceste

Prejeli smo: Zadnjič sem neke bral, da je kamniški cestni odbor napravil v zadnjih letih več poizkusov pri posipanju cest v namenu, da bi dognal, kakšno posipanje cest se najbolj obnese in kateri material je najboljši. Dal je preizkusiti več vrst kamena na Zavodu za preiskavo materiala na ljubljanski univerzi. Nekatero vrsto je pričel posipati s porfirjem in ugotovil važne prednosti in ugodne posledice, ki jih ima tako posipanje. Menim, da moramo s priznanjem zabeležiti to stremiljenje kamniškega cestnega odbora, ki je prišel do prepričanja, da moramo pri vzdrževanju cest opustiti dosedanje prakso in kreniti na nova pota. Kadar pri nas zboruje Avtomobilski klub, kadar se sestajajo cestni odbori in kadar zboruje banki svet, vedno čujemo ponavljati isto ugotovitev: naše ceste so v slabem stanju, blatne, prašne, razdrapane, treba bo misliti na izboljšanje iz prometnih, tujsko-prometnih in higijenskih ozirov. Padejo besede o vzdrževanju cest, o tlakovanju in asfaltiranju, potem pa je stvar spet dalj časa rešena. V debatah navajajo, da je izvor vsega zla v slabem materialu s katerim posipajo naše ceste, ki so v ostalem tudi prav slabo zgrajene. Časi so se spremenili, razvil se je velik promet z motoriziranimi vozili, nastale so nove potrebe pri vzdrževanju cest, mi pa smo ostali pri stari praksi, kakor bi se vedno vozili po cesti samo pohlevni konjički. Pri teh debatah so popolnoma spravili ob kredit apnenec gramoz, s katerim povsod posipamo ceste. Očitajo mu, da na cesti prehitro razpada v belo moko, ker je premalo trd, ker vsrkava preveč vode in je zato izpostavljen vremenjskim vplivom. Priporočajo posipanje s kamnom eruptivnega izvora: granitom, bazaltom ali porfirjem, katerega imamo pri nas dovolj v Koki in Kamniški Bistrici.

To smo vse ugotovili v raznih debatah in poudarjali »nujno potrebo« po izboljšanju cest, izven teh ugotovitev pa še nismo prišli. Cestno vprašanje je pri nas velik problem, katerega bomo morali pričeti resno reševati. Samo pri besedah ne bo smelo vedno ostati. Ogledati se bo treba, kako drugod rešujejo taka vprašanja in kreniti po njihovih vzgledih. V Italiji, Avstriji, Nemčiji imajo sijajne ceste: kako jih gradijo, kako vzdržujejo? V Nemčiji posipajo ceste z apnenecem samo tam, kjer je dovažanje kamena eruptivnega izvora združeno s prevelikimi stroški. Pri tem pa dajejo največjo prednost porfirju zaradi njegove tlačne trd-

nosti in majhne odstotka obrabe. V Nemčiji nimajo mnogo porfirja, kjer pa je, ga temeljito izkoriščajo. V bližini Heidelberga so 4 porfirna podjetja, ki izvažajo vsak dan skupno okrog 250 vagonov porfirnega gramoz. Tega rabijo predvsem za gradnjo in vzdrževanje cest in železnic, za betonske stavbe in mešanje z asfaltom.

S porfirjem napravijo cesti trden temelj, ki se zaradi odličnih lastnosti tega kamena ne obrabi zlepa. Cestišče posipajo z drobnim porfirnim peskom, ki pod pritiskom ne razpade takoj v prah, ampak v drobna zrna, kar zelo omejuje blato in prašino. Porfir ima namreč visoko tlačno trdnost 2380 kg na cm² in zelo majhno obrusenje. Dr. Scheuermann navaja v strokovnem listu »Die Strasse« za porfir iz raznih krajev 5 do 7% obrabe, za bazalt pa 12, v splošnem pa navaja še večjo tlačno trdnost. Zaradi tega rabijo porfir za gradnjo železniških tirov, posebno na brzih progah, po katerih vozijo težke lokomotive. Tlačna trdnost porfirja je najboljšje jamstvo za solidnost in varnost železniške proge. Pa tudi za vzdrževanje tirov je porfir daleko boljši kot apnenec, ki vsrkava vodo, je izpostavljen zmrzovanju in s tem zvezanemu razpadu, nudi hrano rastlinam, ki s svojimi koreninami in rastlinskimi kislinami zopet pospešujejo njegov razpad. Rastline kvarno vplivajo na železniške proge in diščenje ter obnavljanje tirov povzroča mnogo stroškov, ki so pri porfirju skoraj neznatni. Čeprav je porfirni gramoz nekoliko dražji, je vendar z upoštevanjem vseh teh prednosti in pri zmanjšanju stroškov za obnavljanjem in diščenjem železniškega tira bolj ekonomičen in pri točni kalkulaciji tudi cenejši. Pri nas še nismo čuli, da bi v tem pogledu napravili kak poizkus in se sami prepričali, ali bi se ta način vzdrževanja cest in železnic izplačal in ali bi kalkulacija o tem pokazala prav tako ugodne rezultate kakor n. pr. v Nemčiji. Treba pa je, da enkrat krenemo z mrtve točke in vsaj s posameznimi poizkusi načnemo problem, ki pride tolikokrat v debato. To je tudi poudaril na zadnjem zasedanju banskega sveta banki svetnik g. notar Ževnik iz Kamnika, ko je omenil ugodne rezultate, ki jih je pokazala uporaba dobrega porfirnega gramoz na cestah v kamniški okolici. Kamniški cestni odbor je bil v zadnjih letih, odkar mu načeluje župan g. Fran Kratnar, izvršil res veliko delo v tem pogledu in je prvi poizkusil kreniti od besed k dejanju. Za.

Dve naredbi za izvoz jaje v Nemčijo in perutnine v Avstrijo

Trgovinski in kmetijski minister sta izdala naredbo, s katero se izpreminja naredba o kontroli jajc za izvoz v Nemčijo, v breme carinskih kontingentov od 15. sept. 1933. Po tej novi naredbi se morajo vsi izvozniki prijaviti Uradu za kontrolo izvoza živine. Obenem pa morajo predložiti dokazila o izvršenem izvozu v Nemčijo leta 1932. Dokumenti se morajo predložiti najkasneje do konca septembra 1933. Razdelili se bodo kontingenti takole: 75% dobe izvozniki, ki so predložili dokazila o izvozu v letu 1932, ostanek pa vsi ostali. Seveda morajo izvozniki izpolniti tudi druge pogoje, da se jim dodeli kontingenti.

Glede izvoza perutnine v Avstrijo (predpisi veljajo tudi za Nemčijo) je novost v tem, da morajo izvozniki prijaviti količine izvoza iz leta 1931, vse podatke pa je treba poslati Uradu za kontrolo izvoza živine do konca sept. 1934. 75% kontingentov dobe stari izvozniki, ostanek pa prijavljeni.

Kliring z Bolgarijo. Narodna banka obvešča, da je dne 10. t. m. v veljavi klirinski sporazum z Bolgarijo. Po tem sporazumu se bodo na zbiralni račun bolgarske Narodne banke, ki se bo vodil v dinarjih, sprejemali zneski, ki izvirajo 1. od plačil protivrednosti blaga uvoženega iz Bolgarije v redno opravilnih kot pri ostalih kliringih, 2. od plačil bolgarskega poslanstva ter konzulatov v naši državi po predhodni izpolnitvi pogojev čl. 5 deviznega pravilnika, 3. od plačil bolgarskih sezijskih delavcev in slično v naši državi po dolženem pooblastilu finančnega ministarstva po čl. 5 deviznega pravilnika. V slučaju, da se fakture glase na drugo valuto, ki ni dinar, se izvrši pretvoritev v dinarje po uradnem tečaju in s primom kot pri ostalih kliringih. Izplačila v naši državi in v Bolgariji se bodo izvrševala po kronološkem redu vplačil in v mejah obstoječega salda. Za ta kliring ne bo tiskan kot za ostale kliringe poseben »Spisek za vplačilo in nalog za izplačilo«.

Poravnalno postopanje banke Josip Kraus in drug v Osijeku. Banka Josip Kraus in drug v Osijeku je zaprosila za poravnalno postopanje, ki je bilo odobreno po okrožnem sodišču v Osijeku. Banka nudi svojim upnikom 40%, ki so plačljivi v dveh obrokih: 20% v 8 mesecih in nadaljnih 20% v 12 mesecih računajoč od dne potrditve poravnave. Upniki naj prijavijo svoje terjatve do 8. avgusta, ker je poravnalni narok 13. avgusta. Dolžnica je prijava svoja aktiva v znesku: gotovina 0.035, valute 0.022, vredn. papirji 0.525, menice 0.724, v tekočem računu: banke 0.336, stranke 1.287 in lombard 0.012 milij. Din.

Zgradba stanovanjske hiše bo oddana na ofertni licitaciji dne 6. avgusta pri gradbenem oddelku ravn. drž. žel. v Ljubljani. (Oglas je v vpogled v pisarni zbornice za TOI v Ljubljani; načrti, proračuni in pogoji pa pri istem oddelku, Ljubljanski dvor. II. nadst., soba št. 15 vsak delavni dan od 10 do 12 dop.)

Borza

18. julija 1934.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Curiba, Bruslja in Prage, dočim so vsi drugi tečaji narasli. V zasebnem kliringu je avstrijski šiling nadalje popustil na ljubljanski borzi na 9,05, na zagrebški pa na 8,93, v Beogradu pa je bil celo zaključen po 8,85. Grški boni v Zagrebu 28,65—29,35 (29). Angleški funt je ostal v Zagrebu neizpremenjen, zaključen je bil po 247, dočim je bil v Beogradu zaključen po 246,75.

Ljubljana. Amsterdam 2303,74—2315,10, Berlin 1299,58—1310,38, Bruselj 793,57—797,51, Curih 1108,35—1118,85, London 170,86—172,46, Newyork 8368—8396,26, Pariz 224,32—225,44, Praga 141,12—141,98, Trst 291,01—293,41.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din. Curih. Pariz 20.247,5, London 15,45, Newyork 306,625, Bruselj 71,675, Milan 26,30, Madrid 41,95, Amsterdam 207,85, Berlin 117,50, Dunaj 72,81

(57,50), Stockholm 79,65, Oslo 77,65, Kopenhagen 69, Praga 12,75, Varšava 58,025, Atene 2,92, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendence je bila danes slaba in so bili nižji tečajni vojne škode. Pri ostalih državnih papirjih so bile razlike v tečajih v primeri z večerj inalenkostne. Promet je slejkoprej slab in je znašal na zagrebški borzi 7% inv. pos. 50.000 kom in vojna škoda 300 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarji 38,50—39,50, vojna škoda 317—319, begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 64—65, 7% Bler. pos. 57—58, 7% pos DHB 68—69, Kranj ind. 150 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72,50 (72), agrarji 38—40, vojna škoda 318—322 (324), 8. 319—324, 9.—12. 320—324, 6% begl. obv. 55,50—56,50, 8% Bler. pos. 64 den., 7% Bler. pos. 57—59. — Delnice: Priv. agr. banka 219 den., Osj. sladk. tov. 105—110 (50 a 110), Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25 den. (71), agrarji 38,50—39,25, vojna škoda 317,50—318 (319, 316,50), 7. (317), 9. 319,50 bl. (319), 10. (319), 11. (322), 12. 320—321 (322, 320,50), 6% begl. obv. 55,80—56,10 (56), 7% Bler. pos. 58—58,50 (58,25). Delnice: Narodna banka 4000—4030 (4000), Priv. agr. banka 218—219.

Živina

Ljubljanski sejem 18. julija. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 46 (16) volov, 36 (13) krav, 2' (12) telet, 59 (57) prašičkov za rejo in 76 (13) konj. Sejem je bil zaradi zaposlenosti kmetovalcev pri poljskih delih slab. Edino prašički za rejo so bili skoraj vsi prodani. Cene so bile neizpremenjene.

Žitni trg

Ker je Privilegirana izvozna družba dobila nova sredstva za nakup pšenice, bo ostal še na dalje v veljavi njen izvozni monopol in se ne potrujejo vesti o premiji 20 Din za 100 kg. Privilegirana izvozna družba je namreč dobila pri domačih denarnih zavodih 75 milj. Din za financiranje izvoza predvsem v državo, s katerimi imamo preferencialne pogodbe. Družba je že začela z nakupovanjem pšenice in plačuje na Tisi in ob kanalu 117—120. Kupuje največ za Avstrijo, glede Nemčije pa menda še niso urejene podrobnosti. Negotovo je tudi še, koliko bo vzela Češkoslovaška, ki je vpljela te dni žitni monopol.

Drugače so cene neizpremenjene. Pri pšenici je važno, da se računa v terminih z zelo čvrsto tendenco. Tako smo čuli za oktober in november zaključke po 120, za maj 1935 pa celo po 140.

Novi Sad. Koruza bč. 91—93, bč. okol. Sombor 93—95, ban., srem. par. Indija 91—93, bč. ladja Sid 100—102, bč. ladji Tisa in Donava 101—103. Tendence neizr. Promet srednji.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 19. Julija: 12.15 Posmi iz našega juga (plošče) 12.45 Poročila 13.30 Cas. reproduc. slov. nar. posmi 15.00 Mali jazz. Vojko in Bibi (Prelovec 18.30 Tipi žene v romanih Turgenjeva (Topolavec Marija) 19.00 Plošče po željah 19.30 Recitacijski večer (ga. Nadi Oberežar) 20.00 Prenoiz iz Belgrada 22.00 Cas. poročila 22.15 Debussy: Nocturni (reprodukcija).

Dragi programi

CETRTEK, 19. Julija. Belgrad: 19.00 Vokalni koncert 19.30 Moderni repertoar 20.00 Opereta »Lepa Suzana«, Gilbert — Zagreb: 20.00 Prenoiz iz Belgrada — Dunaj: 17.45 in 18.00 Plošča glasba 21.00 Glasba po narodnih pesmih — Budimpešta: 18.30 Orkestralna glasba 20.30 Igra — Milan-Trst: 20.45 Opera »Ba-jazzo«, Leoncavallo; »Skrivnost«, stellaniska scena — Rim: 20.45 Rossinijev koncert — Praga: 19.10 Orkestralni koncert 20.45 Opera »Skrivnost«, Monleone; »Bajazzo« Leoncavallo (prenoiz iz Turina) — Brno: 19.30 Orkestralna glasba — Pariza: 20.12 Laha glasba 21.12 Orkestralni in vokalni koncert — Nemčija: 20.15 Z mikrofonom v Bayreuthu.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; iznitolovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Kuharica
samostojna gospodinja — srednjih let — se sprejme takoj ali avgusta. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje št. 8028. (b)

Iščem gospodično
za prodajo kruha in slaštic. Potrebno 5000 Din gotovine. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurno« št. 8109. (b)

Agilnega zastopnika
za Slovenijo sprejemem za prodajo mlečnih izdelkov. Ponudbe po možnosti v hrvaškem jeziku na Mlekarstvo »Tri zvezde«, p. Sarvaš. (b)

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi **Pogačnik**
Bohoričeva ulica št. 5.

Išče se gospodinja

v župnišče s srednjevelikim gospodarstvom. Samo res spretna, trezna in vsestransko poštna bo ostala. Priporočilo župnega urada potrebno. Kje, pove uprava »Slov.« pod št. 8102. (b)

Prodamo

Železne postelje
vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja najceneje Strgulac Pavel, Gosposvetska c. 13 (Količe), Ljubljana. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi **Pogačnik**
Bohoričeva ulica št. 5.

Citajte in širite »Slovenca«!

Specijalna čokolada
za kuho in turiste ter Bizjakovi keksi po izredno ugodni ceni samo pri Kovačič, Miklošičeva cesta 32. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Pozor!

Celo pečeno piško dobite vsak dan za 15 Din v restavraciji Pod Skalco, Mestni trg 11 pri Cigliču, kakor tudi razniče, čevapčiče in vsakovrstna vina. (l)

Jahalna kobilica

polkrvna, angleška, 8 let stara, porabna tudi za vsako vožnjo, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8089. (l)

Če si kupec za kolo, kupi le novo „PUCH“ chromirano kolo

ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let!

Dobiš ga le pri tvrdki

IGN. VOK - Ljubljana

Tavčarjeva ulica

ali v podružnicah v Kranju in v Novem mestu

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
s kabinetom, kopalnico in vsemi pritliklinami, oddam za avgust ali pozneje. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8104. (c)

Objave

Prekljic

Izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih eventualno naredila moja žena Ivanka Avšič. — Leopold A v šiš, uslužb. drž. žel., Stožice 140. (o)

Posestva

Nova hiša

2 sobi, kuhinja in pritlikline, z lepim vrtom, naprodaj tudi za hranilne knjižice. Poizve se v Mariboru, Vrtna ulica št. 12, pisarna. (p)

Stavbišče za vilo na Bledu!

V Zelečah na Bledu a razgledom na jezero in vse planine proči severu se proda stavbišče za vilo v izmeri 3519 kv. m, ev. tudi v manjših kosih. — Ponudbe in event. vprašanja je staviti na pisarno dr. Modic Ivana, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 5 do 25, julija 1934. (p)

Hišo

z gospodarskim poslopijem in dva orala rodovitne zemlje - prodam. Marija Čater, Kozje 99. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Berite

»Slovenca«

in oglašujte v njem!

Denar

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice, z vlogo 16.000 Din prodam proti gotovini. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 8073. (d)

Posredujem

denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Inserirajte

v

»Slovenca«!

Auto-motor

Ce avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad. brk kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjšo inserat

Razprodajamo

prvovrstne automobile — nove in rabljene, za vsako sprejemljivo ceno, radi opustitve prevelike zaloge. »Sikor«, Ljubljana — Cesta na Rožnik 19. Ne zamudite ugodne prilike!

Izgubljen prst vendar rešena noga

»Bolečine nog so vedno nevarne« pravi zdravnik

Preglejte svoje noge še nočoj! Išcite naslednje simptome: rdečica in občutljivost med prsti, koža na nogah je lahko vlažna, razpokana ali luskinasta z neprijetnim vonjem in neznošno srbečico. Če se to zanemari, lahko nastane nevarna bolezen nog. To je nekdo moral plačati z izgubo prsta, predno je prišel za primernim zdravljenjem. Ukrenite takoj, kar je potrebno. Pomočite noge v toplo vodo, kateri ste dodali dovoljno količino Saltrat Rodella, da je voda postala bela. Ta močno antiseptična kisikova kopel za noge učinkuje takoj. Kisik prodre v znojnice ter uničuje tisočere skrite krali. Vnetje takoj preneha, razpokline pa zacelijo. Ta zdravilna sol prodre do korenin kurjih oces ki jih lahko potem brez bolečin s prsti odstranite. Debela koža pa se tako zmehča, da jo lahko odstranite z nohtom. Ta kisikova kopel za noge obnovlja krvni obtok, krepi slabotne sklepe ter vrača zdravje bolnim nogam. Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah po neznatni ceni.

KAKOR KRONOMETER BO DELOVAL VAŠ ŽELODEC,

ako jemljete za iztrebljenje prašek »Magna« purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico na vodi. Ako použijete prašek »Magna« na konici noža, pospešuje prebavo, odpravo zaganja, zgažo, vzpehavanje, bluvanje in zoprni diž ust. Zdravi: želodčni in črevesni katar, hemoroide in ture v želodcu.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavoječek 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes, dne 18. t. m. ob četrti na štiri zjutraj po kratki, mučni bolezni, za vedno zapustil naš nad vse iskrenoljubljeni oče, sin, brat, svak, stric, gospod

DR. JANŽE NOVAK

odvetnik itd.

Truplo blagopokojnega prepeljemo v petek, dne 20. julija 1934 po blagoslovitvi pred hišo žalosti, Linhartova ulica št. 20, ob 7 zjutraj v rodni kraj Notranje Gorice na tamkajšnje pokopališče. Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, Notranje gorice, dne 18. julija 1934.

Rajko in Jurček, sinova. Marija Novak, mati — bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Naznanjam bridko vest, da je moja nad vse ljubljena mama, gospa

Marija Ravnik

po kratki, mučni bolezni, prevedena s svetimi zakramenti, v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek 19. julija ob 4 z Vidovdanske ceste 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. julija 1934.

Zalujoča hčerka Marija.

PREHODNA DEKLIŠKA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave živce in izboren tek. To daje »Energín« za jačanje krvi, živcev in teka.

»Energín« se dobi v vseh lekarnah, polilitrska steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Iščem potnike

in krajevne zastopnike za vpeljan in brezkonkurenčen predmet proti proviziji, za vse kraje Jugoslavije, razen Srbije in Beograda. V poštev pridejo samo oni gospodje ki so že vpeljani v kolonijalnih, železninarskih, steklarskih in vinarških podjetjih. — Ponudbe na: Georgij Fleksler, Beograd, Vojvode Dragomira ul. 10

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 17. t. m. ob 23, po daljšem, mukepolnem trpljenju, prevedena s tolažili sv. vere, v starosti 63 let, mirno v Gospodu zaspala naša ljuba mama, gospa

MARIJA MAGISTER

posestnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 20. julija ob 8 iz hiše žalosti, Vižmarje 43, na farno pokopališče Sv. Vida v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer se bo truplo položilo k večnemu počitku.

Vižmarje, dne 18. julija 1934.

Angela, hči; Francelj, Albin, Jože, sinovi - ter ostalo sorodstvo.

Simončič Maks: 23

Galicija

»Kaj hočeš; vsak si skuša ohraniti svojo kožo, kakor pač ve in zna.«
»Je že res, toda zaupati jim vendarle ne moreš. Če bi jaz imel kaj besede, bi pustil izprazniti že zdavnaj vse vasi tod okoli. Vsi ti ljudje niso prav za prav drugače kot špijoni. Treba je samo, da se kdo nekoliko spozna v vojaških stvarih, pa lahko vse obesi Meckalom na nos.«
»Nam pa tudi,« mu odgovorja Zmuzne.
»Če bi hodili ritenski,« se norčuje Zgur.
Za vasjo je na nekem drevesu obešen mlad mož. Okoli vratu ima tablico z napisom »vohun«, v nemškem, rusinskem in poljskem jeziku. Obleden je pol meslno, pol kmetsko. Izpod prekratkega telovnika mu visi umazana srajca. Glava mu je dlezla na prvi in izza pol priprtih trepalnic boljše osteklenele oči. Okoli zateklih in osinelih ustnic se podijo muhe in drug mrčes. Kraj drevesa stoji nekoliko ljudi, med njimi precej postarana ženska. Obraz ji je ves zabuhel od joka.
Morda njegova mati.
Morda.

★

Pogled na obešenca je zopern.

Še vedno se v vsakem kraju, kjer se ustavimo, akoj sestane vojno sodišče in tudi smrtno obsodbe niso redkejše kakor v začetku. Vse pa se izvrši tišje in obsojence navadno po usmrtilni takoj pokopljejo.

V prvih dneh je bilo to drugače. Ko smo vko-

rakali v Gorlice, so jih obešali toliko, da je zmanjkalo prostora. Po dva, tri in še več so jih obesili na eno drevo. Med njimi tudi nekaj žensk. V svaričen zglede preostalim so morali viseti več dni, zato so bila njihova trupla že vsa gnila in napihnjena in so s svojim smradom okuževala vsokoli. Nekaterim se je vrv že tako globoko zajedla v vrat, da je bila glava skoraj odtrgana od trupla. Jate vran so se med šumom in krikom poganjale z enega obešenca na drugega in se trgale za žalostne ostanke razpadajočih teles.

Koliko je bilo med temi siromaki pravih krivcev, ne bo nihče nikdar mogel dognati, zakaj največkrat je bil vzrok ovaditvu osebno sovraštvo, kar pa ni zanimalo gospodov sodnikov. Ovadba je bila tu in ovadbi je sledila smrt. Za natančnejše poizvedbe o krivdi ni bilo niti časa niti volje.

★

Okoli poldneva smo prekorčili Dukla prelaz. Nihče ne ve, kam nas ženejo. Sedaj počivamo ob vzhodni Karpatov. Levo od nas je troje dolgih, lesenih barak, polnih vojakov, ki imajo razne kužne bolezni. Krog barak so žične ovire, kajti vstop je strogo prepovedan.

Duh lizola in drugih razkuževalnih sredstev zasmraja zrak daleč okoli. Zadržujemo dihanje, kakor bi se bali, da z vdihavanjem vsrkamo bolezni.

»Boljšega prostora res niso mogli izbrati,« rentarči Lebinger. »Ves sem že trapast od tega prokletega smradu.«
»Tudi menaža je smrdela po temu zlomku,« se hdujejo nekateri. »Še tistikrat, kadar dobiš

kaj za žreti, je vse takšno, da bi človek najraje urha klical...«
Sprejaj pred nami se že okomotavajo. Počasi vstajamo tudi mi. Pot pelje sedaj nekam severovzhodno, mimo nepreglednih močvar, ki se raztezajo desno od nas v nedogled.
»Domov gremo,« se ponorčuje Zgur in pomežikne Habiču, ki je šele zadnji hip prilezel izza bližnjega grmovja.
»Piš me v r...« godrnja oni in si težko sopeč tlači srajco za hlače. Odkar je spraznil zadnje ostanke graščinske zaloge je siten, da ga skoraj ni prenašati. Tudi obraz mu je zadnje dni nekam porumenel in le s težavo se vlačijo za nami.
Ze par dni nam zopet nagaja dež, zato je vedno več bolnih. Tudi z našim starim ni nekaj v redu. Nič več ne bevska na nas za vsako malenkost in danes ga še sploh ni bilo na spregled.
Kovač trdi, da ga je videl pri trenu ležati na nekem vozu. Sicer mu ne želim slabega, toda če bi ga ne bilo več k stotnji, mislim, da bi nihče ne žaloval za njim.
Le počasi se pomikamo naprej. Nekateri imajo že vse pruluknjane podplate in blato jim pri vsakem koraku uhaja v obutev. Od neprestane vlage jim je že vsa koža na podplatih razjedena in napihnjena. Le s težavo drže z nami korak.
Pred bitko na Krasni Poljani nam je bilo ukazano odložiti telečjake z vso ropotijo, kajti po mnenju naših generalov bi bilo vse to prevelika ovira pri zasledovanju sovražnika. Da se bo zgodilo popolnoma nesprotno, ni mislil nihče izmed njih in tako je ostalo skoraj polovico naše šare v rokah sovražnika. Nekateri so si v poznejših spo-

padih zopet spolnili svojo prtljago — deloma s krajo po raznih prtljažnih vozovih, deloma pa tudi z ostanke zaloge svojih padlih tovarišev — toda le redkokdaj je bila vmes obutev. Z nog padlih se pa ne splača vleči škarp, ker navadno niso dosti boljše od naših.
Hitro, skoraj neopaženo se spušča noč nad to obupnostno pokrajino.
Vlečemo se dalje, sujemo se in zadevamo drug ob drugega, mokri, premraženi in utrujeni. Obleda, premočena od dežja je težka in se nas oprime kakor oklep.
Habiča smo pustili zadaj. Le s težavo smo ga pregovorili. Držal se je do zadnjega, čeprav ga je krč zviljal s takšno silo, da ni mogel več hoditi. Ko je videl, da res ne gre več in je začel bruhati, se je udal. Kakor, da je v hipu izgubil vso moč, se je zvalil kraj ceste in nam žalostno mahal v slovo, dokler nam je mogel slediti z očmi. Strgulac je ostal pri njem in ga srečno spravil na voz.
»Če bo imel srečo, ga porinejo še v kakšno bolnišnico,« razmišlja polglasno Bogataj. »No, jaz bi si že znal pomagati,« modruje dalje. »Ne bi me več videla fronta, ne. Človek pač nima sreče. Včasih stradaš, da si že ves neumen, drugič se pa spet na prazen želodec nažreš kakor svinja, pa kljub temu ostanesh zdrav kakor raba v vodi.«
Mimo nas drdajo različni vozovi in nas porivajo na desno, kjer se skoro do gležnjev pogrezamo v mehko, splozko glino, da skoro ne moremo prestavljati nog. Včasih nas mimo drveč avto ostrka z blatom in oster svit njegove luči nam plane v oči, da se kakor pijani opotekamo v stran.

(Dalje sledi)